

Invokacija

Dangiškasis Tėve!

Jau baigėme mūsų kongreso paskaitas, simpoziumus ir diskusijas, kurios turėjo nušviesti mūsų kelią, brandinti mūsų pažiūras, suartinti mintis. Dabar palaimink tėviškai šį stalą, kad jis suartintų mūsų širdis ir sustiprintų jose gyvą, išskirtinę meilę Lietuvai.

Laimink mūsų jaunas jėgas, kad galėtume įvykdyti tai, ką čia teisingai nutarėme.

Laimink mūsų vadus, kad nepataikaudami vestų mus į idealą.

Išmokyk mus gerbti kitus ir netikėti, kad pasaulis su mumis teprasideda: juk Tu žinai, kad tas, kuris šalia savęs kitus daro mažus, niekada nėra didelis.

PLJ Kongreso banketą pradedant

Stiprindamas mūsų kūną, stiprink ir mūsų dvasią, kad nebūtume mase, kuri galvoja tik apie save ir klausia, ką galima gauti iš kitų. Padėk mums būti bendruomene, galvojančia apie kitus ir ieškančia, ką galima duoti kitiems. Taip, Viešpatie: širdį turi tik tas, kuris ją turi kitiems.

Uždek mumyse savimaršią širdį Tu, kuris atnešei ugnį į žemę ir nori, kad degtų.

Išsaugok mumyse amžinos jaunatvės drąsą, nes pasaulyje yra per daug bailaus protingumo.

Neleisk, kad apleistume savo tautą nelaimėje ir taptume svetimais ne tik jai, bet ir sau patiems. Neleisk, kad svetima aplinka pakeistų mus, nes žemę pakeičia tik tie, kurių ji nepakeičia.

To prašome Tave per mūsų Viešpatį Jėzų Kristų, Tavo Sūnų, kuris, tapdamas žmogumi, išliko Dievas. Amen.

VYSK. PRANAS BRAZYS, M. I. C.

JAUNIMO REIKSMĖ IR UŽDAVINIAI TAUTOJE IR IŠEIVIJOJE

Henriko Nagio paskaita Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso atidaryme birželio 30 d. Chicagoje

Apie jaunimą buvo ir yra kalbama daug ir dažnai. Jaunimui kalbama daug žodžių ir dažnai. Vieni tų žodžių lieka tiksliai gražiais ir banaliais žodžiais, kiti gi pasako ką nors. Vieni tų žodžių pasiekia protą ir širdį, kiti atsimuša į abejingumo arba nesupratimo mūrą.

Šiandien tačiau yra iškili ir išskirtinė diena žodžiui. Po daugelio metų svetur, mes susirinkome visi — jaunieji, vyresnieji ir sulaukę savo amžiaus saulėslydžio — draugėn, visos kartos, į pirmąjį Pasaulio lietuvių jaunimo kongresą pabūti drauge ir pasikalbėti vieni su kitais, viena didelė šeima, pasiryžusi tęsti bendrą ir vieningą darbą, pasiryžusi tęsti bendrą ir vieningą kovą už savo šalį ir laisvę.

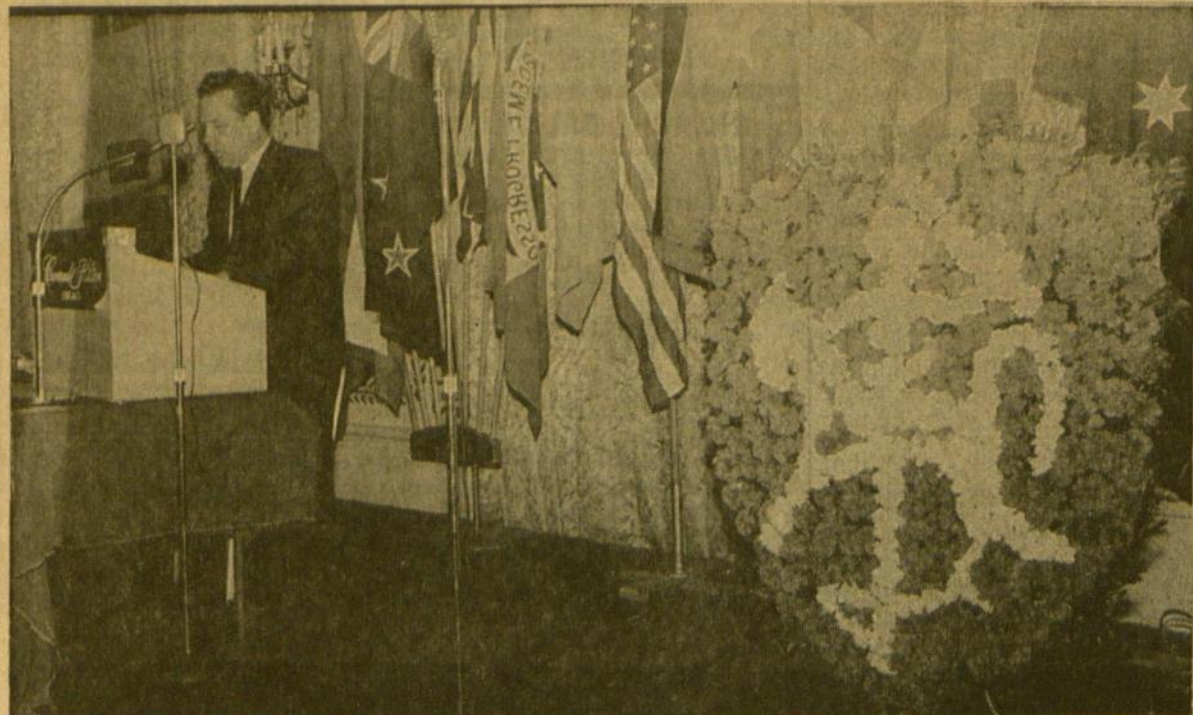
Visų kovų priekyje žygiuoja jaunimas. Visų darbų sunkumus nugalėti jaunos ir karštos rankos. Kiekviena tauta visuomet su lūkesčiu ir su tikru pasididžiavimu žiūri į savo jaunimą. Jaunimas neša kovų vėliavas, jaunimas pirmas pastebi ir reaguoja į netiesą, klastą, apatiją, žmogaus išnaudojimą, idėjų išniekinimą. Visos pasaulio vergijų bastilijos buvo puolamos jaunų žmonių. Visų kartuvių stulpai buvo verčiami jaunųjų rankom. Į Laimės Žiburį nuolat kopė, kopia ir kops tik jauni ir drąsūs žmonės. Tokie, kurie žino gyvybės ir mirties kainą. Kurie pažįsta gyvenimo entuziazmą. Ir todėl žino, kiek daug drąsos ir tikėjimo reikia, kad galėtum savęs išsižadėti.

Tauta retai tačiau reikalauja tokios aukščiausios kainos. Dažnai tereikia tautai nedidelės aukos, dalinės, vienadienės. Tauta augina savo dukteris ir savo

sūnus gyvenimui, ateičiai. Kad jie galėtų tęsti gyvasties ciklą, kad jie galėtų tęsti pradėtus darbus, planus, kad jie galėtų visais sritis tobulinti, auginti, stiprinti. Kiekvienai tautai jaunoji karta yra jos gyvasties, jos tęstinumo, jos tobulėjimo, jos įsiprasminimo ir išlikimo laidas. Tauta be stipraus jaunimo yra

pasmerkta mirčiai. Tauta be sąmoningo jaunimo yra merdinti tauta. Tauta be jaunimo, kuris nori ir sugeba tęsti senųjų pradėtą ir testą darbą yra bevaisė, kaip medis, nenešą vaisių ir nepraskleidžias nei lapų, nei žiedų. Tokios tautos yra negyvos salos. Išsekusios oazės. Kaplinynai. Gyvoms ir gajoms, ener-

gingoms ir pilnoms entuziazmo tautoms yra skirta iškiliausia vieta istorijoje. Yra skirta ateitis ir priekyje žengiančiojo garbė. Atsakomybė ir garbė. Prapajimas ir parama. Pasididžiavimas. Lietuva buvo tokia šalis. Lietuva po vergijos uždanga ir kalėjimų šešėliuose — aš taip tikiu — giliai po prastąja rudi-

Poetas Henrikas Nagys skaito paskaitą Pasaulio lietuvių jaunimo kongrese.

..Nuotr. A. Gulbinsko

MUZIKINĖ JAUNIMO KONGRESO DUOKLĖ

Įkūnytas neįtikėtinumas — Dariaus Lapinsko "Lokys"

Šią vasarą ruošiamo Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso programoje jau praeitą žiemą pasisklido gandas: mūsų modernusis kompozitorius *Darius Lapinskas* apsiėmęs parašyti operą, kuri bus atlikta kongreso metu. Gandas tvirtėjo. Opera būsimanti neilga, apie pusantros valandos, vieno veiksmo. Libreto jau rašomas (V. Bogutaitės-Keblienės), paremtas prancūzų rašytojo Merimee novele iš lietuvių didikų gyvenimo. Muzika... ji būsimanti parašyta.

Paruošos darbai ir klišutys

Jaunimo kongresui priartėjus jau iki maždaug dviejų mėnesių, St. Baras, svarbiausios grafo Meškio rolės atlikėjas, pradėjo gauti iš Bostono pirmus "special delivery" gaidų siuntinius. Komplikuoat muziką, staigiai užklupti, mūsų pianistai sunkiai tegalėjo išskambinti. Tačiau,

VLADAS JAKUBENAS

pradžioje padedant Vl. Jakubėnui, o netrukus įsijungus ir pas St. Barą apsigyvenusiam operos autoriui, veikalas imtas smarkiu tempu studijuoti. Tačiau kili neaiškumų dėl kitų solistų, kurių paskelbtas pirmasis sąstata turėjo keistis, vienas po kito jiems atsisakant. Buvo skubiai ieškoma kitų. Bet ne visi norėjo apsiimti išmokyti naujovišką rolę tokiu trumpu laiku. Klūtys vis dėlto buvo nugalėtos. Grafitės Dalios rolę apsiėmė atlikti *Daiva Mongirdaitė*; amerikietis *John Lueck* (baritonas) sutiko dainuoti Danylos partiją; svarbianusioje grafo Meškio rolėje liko jau minėtas *Stasys Baras*; jo motina — miško ragana Medeinė — *Aldona Stempužienė*; epizodinėje tarno rolėje — *Bernardas Prapuolenis*. Antras

baritonas — pasakorius daktaras buvo paverstas melodeklamatorium; jo vaidmenį atlikti apsiėmė aktorius *Leonas Barauskas*.

Buvo ir kitų kliūčių. Neilgai vestuvių scenai buvo parašytas liaudiškas, konservatyvios harmonijos choras, kurį turėjo atlikti "Čiurlionio" ansamblio narių grupė; užimti dainų šventės paruoša, čiurlioniečiai taipgi atsisakė. Pasiliko tik autoriaus iš anksto numatytas kalbantis miškinų choras, ruošiamas *Bernardo Prapuolenio*. Nuo pirmąsio plano operą statyti Chicago Civic operos rūmuos teko atsisakyti; buvo užsakyta Marijos Aukštesniosios mokyklos salė. Taip pat pavyko gauti per 30 Chicago simfoninio orkestro narių, kurie žymiai geriau pripratę prie naujoviškos muzikos, negu Chicago Lietu-

(Nukelta į 2 psl.)

Kertinė Parastė

ŽEMĖS PRARADIMAS IR PASAULIO LAIMĖJIMAS

Pora ištraukų iš dr. Antano Sužiedėlio Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso baigminės paskaitos "Lietuvių jaunimas pasaulio idėjų tėkmėje"

Žmogaus santykis su žeme ir su kitais žmonėmis šiandien keičiasi sparčiu žingsniu. Tai, kas mums yra nutikę brutaliu namus, negali tapti kurčiais stebėtojai istorijos ir nelaimės pakraštyje. Todėl išeivijai yra skirta ištverti. Išsilaukyti bet kokia kaina. Išsilaukyti ir išlaikyti tai, ko nei mūsų seserys, nei broliai negali ar nesugeba išlaikyti priespaudoje. Laisvėj gyvendami, mes juk galime ir turime išlaikyti laisvę savo šaliai. Rytmetį savai žemei. Nes po ilgiausios, po nuožniausios nakties ateina rytas. Po ilgiausio speigo ir sunkiausios žiemos ateina pavasaris.

Bet ištverti reikia jėgų. Nepakanka atsiminimų. Sulaužytų ir nesulaužytų priesaikų. Mums reikia jaunų žmonių. Mums reikia ateities. Mums reikia tų, kurie ateina ir perima maratono deglus. Kurie gali ir galės parnešti laisvės žinią, kai mūsų nebebus. Kurie gali ir galės tesėti mūsų priesaikas. Pasiryžimus. Tikėjimą. Kurie gali ir galės tęsti pradėtus darbus. Žygius. Pasiryžimus. Mums reikia jaunų žmonių, gyvenančių savo žeme. Laisvę. Rašančių sekančius puslapius įvairių vietovių ir vietovių gyvenime, rašančių sekančius puslapius mūsų gyvenimo įvairiose srityse. Mums reikia jaunų žmonių, perduodančių iš kartos į kartą savo kalbą, savo papročius, bet labiausiai savo tikėjimą žmogum ir laisvę. Išeivija be jaunimo mirs daug greičiau nei tauta. Išeivija be sąmoningo jaunimo liks bergždžia kaip mirties jūra. Praras savo vardą, veidą ir nepalikis pėdų, kad gyveno. Išeivija be sąmoningo savo jaunimo tebus riksmas sustingęs ant lūpų. Nepasiekęs niekieno ausų nei širdies. Neįsiprasminęs ir nieko neįprasminęs, nieku savo egzistencijos nepateisinęs istorinis (vieniems skaudus, kitiems tik laikmečiui charakteringas) kuriozas.

Be abejo, ir šiandien dar daug kur ir daug kam toks sutapimas su žeme yra asmens tapatybės pagrindas. Linkmė tačiau yra aiški, ir tėkmė sparti tolyn nuo sąlyčio ir sąryšio su žeme, ne vien kaip gyvasties palaikytoja, tęstinumo užtikrintoja, bet ir kaip as-

mens tapatybės sąlygotoją. Mėgstame sakyti, kad pasaulis esąs sumažėjęs. Iš tiesų, šio meto vietos ir laiko matai visai kiti, negu jie buvo netgi prieš ketvirtį šimtmečio, vos prasidėjus Antrajam pasauliniam karui. Nebe nuotykis yra šiandien nuvyktį tolimiausia šalį, kai nuotoliai, kuriuos matavome savaitėmis ir mėnesiais, šiandien matuojami valandomis. Ir nebe svetimas lieka joks pasaulio užkampis, kai gyvu vaizdu kasdien galime patirti, kas jame vyksta. Šiandien technologiniai atsiekimai — galimybė veikiai judėti pasaulio nuotoliuose ir komunikacijos, ryšių tobulumas kiekvienam sąmoningam žmogui pateikia visą pasaulį kaip jo aplinką, jo veikimo erdvę. Tos erdvės pajautimas, kaip savos aplinkos, nėra vien subjektyvus išgyvenimas. Tai šio meto ojektivty realybė, nes kas vyksta šiandien tolimam pasaulio kampe, ne už mėnesio — už metų, kaip anuomet, o šiandien - rytoj paliečia ir mano būseną.

Šitaip atitokus nuo sutapimo su žeme, ir šitaip išplitus aplinkai, kurioje žmogus sprendžia ir vykdo savo kasdieną, kyla klausimas: o kur tasyk jo tapatybės inkaras? Ir jei šiandien daug kam tai gal dar skamba teoretiškai, tai rytojais jaunam žmogui jau visai konkretus yra klausimas: kas aš esu, kai visas pasaulis yra mano namai?

Ieškant rėmų, kuriuose vyks ta šiandienos žmogaus tapatybės formavimas, tenka pastebėti, kad žmogaus atsipalaidavimas nuo žemės, jo asmeninė nepriklausomybė nuo vietovės yra žmonijos kolektyvinis atsiekimas. Ne savo veiksmas, o

(Nukelta į 2 psl.)

Pokalbis dainų šventėje. Iš kairės į dešinę: kantatos "Tėviškės namai" žodžių autorius poetas Bernardas Brazdionis, kantatos akomponuotoja Raimonda Apelytė, kantatos solistė Dana Stankaitytė ir šventės rengimo komiteto narys muzikuiams reikalams J. Zdanius.

Nuotr. V. Noreikos

Šiame numery:

- Vysk. Prano Brazio, MIC, invokacija.
- Pora Dr. A. Sužiedėlio, akcentų.
- Poeto Henriko Nagio kongresinė kalba.
- Dariaus Lapinsko "Lokio" pastatymas.
- Literatūros vakaras Dainavoj.
- Alb. Baranausko eilėraščiai.
- Atsakymas Stasiui Goštautui.
- Kultūrinė kronika.
- Moterų gyvenimas.

KERTINĖ PARAŠTĖ

(Atkelta iš 1 psl.)

kitų žmonių dėka asmuo laisvynasi iš žemės jungo. Priklausomybė nuo žemės taipgi pa-keičiama priklausomybe nuo kitų žmonių. Tam tikrame laipsnyje, be abejojimo, žmogus visuomet nuo kitų priklausė. Da-bar betgi toji priklausomybė yra išplitusi kur kas toliau, negu šeima, gentis ar tauta. Tie patys technologiniai atsiekimai, kurie sumažina pasaulio erdvėje veikiamą judėti ir proga-toje erdvėje informuotis, orien-tuotis grindžiasi kaip tik žmo-nių tarpusavio ryšiais. Nėra vienam laisvės ten judėti, kur kitas nutaria vietoj sėdėti. Ir nėra progos vienam sužinoti tai, apie ką kitas tyli. Išsilais-vinimas nuo žemės varžtų yra taipgi žmogui atėjęs kaina vis didėjančios priklausomybės nuo vis didesnio skaičiaus ki-tų žmonių.

Asmens tapatybės vystyma-sis šandien kaip tik ir vyks-ta rėmuose įvairiaspalvio san-tykio su vis platėjančia bend-ruomene kitų žmonių.

Nenorėčiau manyti, kad su-važiavome čia siekdami vien asmeninės tapatybės. Nenorė-čiau manyti, kad kebliam pa-saulyje, savo vietos ir reikš-mės neradę, ieškome kur nors, kaip nors prisiliesti, idant aiš-čiau žinotume, kas esame. Ne-norėčiau taip pat manyti, kad suvažiavome vien todėl, kad kožkokių likiminiu ženklu esa-me pažymėti būti lietuviams, tarytum tai yra biologinė ne-išvengiamybė, tarytum tautinė priklausomybė nieko bend-ro neturėtų su žmogaus dvas-ingumu, žmogaus valia ir są-mone.

Norėčiau tikėti, kad su-važiavome kaip tik todėl, kad gyvai ir akyliai jaučiame savo reikšmę, savo vietą, savo ro-lę geresnio pasaulio siekiny. Šandien būti ir jaustis lietu-vių yra būti pasaulyje nepa-vergstančių šviesesnės rytdie-nos reikalauju, būti žmonių santykiuose teisingumo šalinin-ku, būti laisvės ir taikos vil-ties reikėju. Samoningu lietu-vių šandien būti yra iš tiesų tikėti, kad Dievas nėra miręs, tikėti, kad pasauliui yra gali-ma šviesesnė rytdiena. Šio am-žiaus ir ateities glaudžiamie pa-saulyje prasmė būti lietuviu iš tikrųjų tėra tada, jei ta tau-tinė būseną suvokiama kaip tik pasauliniuose rėmuose, ne siaurame atsiribojime ir užsi-daryme.

Galima, žinoma, sakyti, jog reikėmė būti lietuviu glūdi vil-tyje, kad Lietuvos žemė vieną kartą vėl bus laisva, ir kad to-je žemėje, toje vietoje lietu-viai vėl galės laisvai egzistuo-ti, savitai susitvarke ir nuo svetimųjų atsiriboję. Tai vil-tis nepriklausomybės, nepri-klausomybės tokios, kokia Lie-tuvai buvo išplėsta prieš ket-virtį šimtmečio.

Sumažėjusiam pasaulyje ir žmogaus išplitusiuose akira-čiuose keičiasi tačiau sampra-ta ir tautinės nepriklausomy-

bės. Prezidentas Kennedy dar prieš penkerius metus yra kal-bėjęs apie tautų savitarpio priklausomybę (interdependen-ce) kaip sąvoką, kurios rė-muose turi įtįpti valstybinis suverenitetas. Tautos, kurios šandien skelbiasi nepriklausomos, iš tiesų, nėra pasirengę, nei tikisi būti savarankiškos. Būti nepriklausomai šandienos naujai valstybei reikiš-ka ne tiek nuo kitų atsiriboti, kiek laisvę savo valia rinktis kaip ir kam ir kur priklausyti. Laisvųjų tautų šeimoje kas-met belieka vis mažiau ir ma-žiau atsiribojimo, ypač tarp tautų, kurios sparčiausiai žen-giama žmonių gerovės sieki-me.

Pozityvesnio turinio rei-čia ir laisvos Lietuvos vizi-jai. Visais laikais j mūsų kraš-tą reikė pretenzių ir reikala-vų teisų, jei ne vienas, tai ki-tas galingesnis kaimynas. To-dėl suprantamas mūsų lūkes-tis atsiriboti, atsiskirti, atrem-ti svetimųjų kėslus j mūsų kraštą, paneigti kitų užsi-grobtis j j teises. Tai mūsų viltis nepriklausomybės atgaui.

Yra betgi pavojus, jog ši teisinga juridinė sąvoka — ne-priklausomybė atgaui — lei-džia priminti realybę, kad po šitiek metų, po visos genera-cijos žmonių, tautos laisvą bū-seną tenka sukurti, ne atgaui. Viltis nėra didelė, kad pasaulyje, kuris pasiskirstęs j tokias galingųjų stovyklas kaip šian-dien, Lietuvos pavergejai bus kažkaip priversti grąžinti nepri-klausomybę.

Laisvės viltis ne tokia gali-mybė remiasi, o remiasi tikėji-mu geresnio pasaulio. Kai žmo-nijos progresas reikalauja žmogaus žmogių atvirumo, ko-munikacijos laisvės, rūpesčio kiekvieno socialine gerove, nėra nereali tikėtis, kad komu-nizmo sistema ir režimas, ku-ris grindžiasi uždarmumu, igno-rancija, kuris kurtomas so-cialinių neteisbių, gali paga-liau sužlugti, gal ne revoliu-ciniu staigumu, gal palaipsniu monolitą skeveldrėjimu, gal imperinės santvarkos inercijos praradimu, nepavykstant im-perijos maitinti naujais užval-dymais.

Ar šitoks optimizmas nesto-pavoju mūsų kovos už Lie-tuvą? Ar tai nereikiška, kad mes teturime laukt palankaus likimo, ar tai neužmerkimas akių prieš reikala dabar, šian-dien liudyti ir skelbti paverg-tos tėvynės vargą? Man rodos atvirkščiai, bent iš to taško, iš kurio pasaulin žveigia jau-nas žmogus. Jauno žmogaus netraukia nelygi kova už pra-eities sąskaitas, ypač kai jo tapatybės suvokime nėra pa-liktos žemės žaidžios. Jauną žmogų patraukia ir j anga-žuoja vizija geresnio ateities pasaulio, ir jauną lietuvių įpa-reigoja šitame geresniame pa-saulyje įrengia rytojaus Lietu-va. Ateities Lietuvą suvokti, įre-gėti jos vietą, jos reikšmę, jos santykį to geresnio pasa-ulio tautų šeimoje jaunam žmo-gui reikiška iš tiesų suvokti ir savo tapatybę, savo asmens vietą, rolę, savo identitetą žmonių šeimoje.

Solistė Aldona Stempuzienė Medei-nės rolėje "Loky".

Aktorius Leonas Barauskas — "Loky" aktorius — pasakotojas.

Solistas Stasys Baras grafo Meškio vaidmeny kongresiniame "Lokio" pastatyme. Nuotrauka P. Petručio

MUZIKINĖ KONGRESO DUOKLĖ

(Atkelta iš 1 psl.)

vių operos samdomi Chicagos operos orkestro muzikai.

Šią operą planuojant ir visuo-menei girdint gaudus apie vis įvykstančius "sugriuvimus" bei klūtis, Chicagos muzikų ir kul-tūrininkų opinija krypo ton pu-sėn, kad esą užplanuota kažkas negalimo: trumpu laiku pasta-lyti kraštutiniai naujoviška, dar tik teberašomą operą. Muzikų tarpe idomiai praskambėjo Al-gio Šimkaus nuomonė: "Taip, to negalima įvykdyti. Bet, jei

Stasio Baro (kairėje) — Meškio ir John Lueck — Danylos duetas "Loky".

Nuotr. P. Petručio

įvykdys, jei padarys? Juk su Alg. Mackaus minėjimu irgi pa-našiai buvo. Taigi, atsargumo dėlei, ar ne geriau tylėti ir laukti?..." Mackaus minėjime atliktoje D. Lapinsko "Cantata Declamata" šurpiu tragiško li-kimo nujautimu skambėjo dra-matiški žodžiai: "Ir mirtis ne-bus nugalėta". Šį kartą galiojo kitas šūkis: "Kas negalima, bus padaryta; Klūtys, kokios jos bebū'y, bus nugalėtos!..."

Ar tai buvo opera?

Liepos mėn. 1 d. kaitros skli-dinoje, nevesinamoje Marijos Aukštesniosios mokyklos salėje, Chicagoje, išgirdome sklandų, įtemptą, vizionierišką spektaklį. Tai nebuvo opera, kokias įpra-tome ten girdėti. Naujoviška muzika mušė būgnais, rėkė pu-čiamaisiais, vystėsi neįprastais epizodais bei dramatiniais spro-gimais. Šalia toėjo gan sklandi, kiek isteriška, vietomis gan me-lodiška vokalinė linija, gerai iš-mokta mūsų dainininkų. Ilgai deklamavo pasakojus daktaras. Taipgi deklamavo - rečitavo kal-bantis miškinų choras. Ar visa tai buvo opera? Ašakymas bū-ty: "beveik", ar "maždaug". Kiekvieno atveju buvo tai įdo-mus, kiek pasakiškai - siaubin-

gas, makabrišku filosofikumu prasidedas ir užsibaigias operi-no pobūdžio spektaklis.

Siūžeto rėmai

Veikalo siūžetas kiek primena televizijos "horror" filmus. Gra-fas Meškys neva gimęs iš moti-nos grafitės ir tėvo — jį miš-ke užpuolusio lokio, grįžta j sa-vo tėvynę, augęs svetur. Savo kilmės jis nežino: jį kankina baisūs sapnai. Jis aplanko savo draugo Danylos dvarą. Pasiro-do, kad ten yra jo gimtinė. Jo motina po nelemto įvykio su lo-kiu buvo iš čia išvaryta. Ji te-begyvena miške ir dabar kaip ragana Medeinė. Dvarą perėmė jo draugas Danyla. Meškys įsi-myli j Danylos seserį Dalią. Po vestuvių savo motinos ir miški-nių choro įtaigojamas negali at-sispirti savyje glūdinčiam lokio instinktui ir nusmaugia savo žmoną. Veikalas prasideda ilgo-kto Daktaro pasakojimo monolo-gu ir baigiasi Danylos rauda ir vėl Daktaro monologu; pas-kutiniai žodžiai: "Meškys su Lokiu abudu tokiu".

Organizuotumas ir logistikumas

Dariaus Lapinsko palinkimą prie drastiško ir šurpus teat-rališkumo matėme jau jo "Can-tata Declamata" pastatyme. "Lokys" šį įspūdį tik sustvirtino. Dariaus Lapinskas yra neabejo-tino kūrybinio talento kompozitorius su ypatinga teatrališkai iliustracine nuojauta. Šitam pa-deda ir jo nesena praeitis: jis pora metų buvo muzikos vado-vu dramos teatre Tuebingene, Vokietijoje, o vėliau kelerius metus dirbo kaip dirigento pa-dėjęs Stuttgarto miesto ope-roje. Darius Lapinskas turi aiš-kią apsiibrėžtą metodą moder-niai muzikai rašyti. Jo muzika yra griežtai tematinė ir logiška organizuota. Atskiri gabalai re-miasi ar tam tikrais vis karto-jamais, ritmiškai keičiamais motyvais ar tematinio pobūdžio harmonijomis. Šis organizuotumas ir logistikumas. D. Lapinsko muziką atskiria nuo televizijoje girdimų muzikinių gabaliukų prie "horror" filmų, nepaisant tam tikro išorinio skambesio pa-našumo. Lapinsko muzikos skambesys yra disonansinis, su mušamųjų ir pučiamųjų persva-ra, bet ir su lyriškesnėmis bei melodiškesnėmis prošaistėmis.

Skubotumo antspaudas ir kiti pavojai

Aiškus metodas įgalina D. La-pinską greitai kurti. Darbo sku-botumas vis dėlto uždeda ir sa-vo antspaudą. 'Lokyje' daug kur ilgiais tarpais kartojamas vienas ir tas pats trumpas epizodas, kaip palyda dainavimui ar melo-

deklamacijai. Kai kur pasitaiko spontaniškai emocionaliai ir dramatiškai pagaunančių kūry-binių momentų. Bet šalia to yra ir modernizmo pridengto pavir-šutiniškumo. "Lokyje" yra kū-rybos, yra įdomios muzikos, bet... jos nėra per daug. Pasa-kytume, kad vienos valandos operai, gal net kiek per mažai. Greičiausiai čia kaltas darbo skubotumas. Šalia neabejotino kūrybinio talento D. Lapinskui, kaip kompozitoriui, gali grėsti ir tam tikras pavojus: jei jis pasilikis savo dabartiniuose rė-muose, jam galima bus prikišti priemonių siaurumą ir jų vieno-dumą; jo individualizmas gali pavirsti "siauru manierizmu". Tarp kitko, panašus priekailas galioja ir kai kuriems pasauli-nio vardo kompozitoriams, kaip pvz. norvegų tautinės muzikos reprezentantui Ed. Griegui, ku-ris visuos savo kūrybinius laikosi itin ryškių, bet vis tų pačių bruožų. E. Griego veikalai, po pirmąsio didelio pasisekimo, dabar daugumoje išliko kaip populiarių koncertų programos numeriai ir tik mažą jų dalis tebesilaiko "rimtame" repertu-are.

Dariaus Lapinsko atveju pa-našios problemos gali kilti tik ateityje. Kol kas jis yra naujas ir įdomus, nors, suprantama, jo muzikos naujoviškumas bus sun-kiui įkandamas konservatyviš-kesnei mūsų muzikos mėgėjų daliai.

Pastatymo deimantukai

"Lokio" pastatymo stipriaus-ia pusė buvo... pats pastatymas. Režisūra (Robert D'Attilio ir žymia dalim paties D. Lapin-sko), dekoracijos (Vytauto O. Virkav), ypač šviesos efektai (Tom Jones, New Yorko Broad-way teatrų šios srities darbu-tojas) — visa tai buvo mūsų sa-

lėse dar neįprastame lygyje. Scenos su miškinų kalbančiu choru buvo itin spalvingos. Ar jie vaizdavo lietuviškas pasa-kiškas būtybes? Sunku pasa-šutiniškumo. "Lokyje" yra kū-rybos, yra įdomios muzikos, bet... jos nėra per daug. Pasa-kytume, kad vienos valandos operai, gal net kiek per mažai. Greičiausiai čia kaltas darbo skubotumas. Šalia neabejotino kūrybinio talento D. Lapinskui, kaip kompozitoriui, gali grėsti ir tam tikras pavojus: jei jis pasilikis savo dabartiniuose rė-muose, jam galima bus prikišti priemonių siaurumą ir jų vieno-dumą; jo individualizmas gali pavirsti "siauru manierizmu". Tarp kitko, panašus priekailas galioja ir kai kuriems pasauli-nio vardo kompozitoriams, kaip pvz. norvegų tautinės muzikos reprezentantui Ed. Griegui, ku-ris visuos savo kūrybinius laikosi itin ryškių, bet vis tų pačių bruožų. E. Griego veikalai, po pirmąsio didelio pasisekimo, dabar daugumoje išliko kaip populiarių koncertų programos numeriai ir tik mažą jų dalis tebesilaiko "rimtame" repertu-are.

Res. GI 8-0875
DR. W. M. EISIN-EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Tel. ne-talpieja, skambinti MI 3-0001

Ofiso HE 4-1414, Res. RE 7-846
DR. B. SAIZIONAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akušerija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-oje ir Campbell Ave. kampas)
Val: kasdien 1-5 ir 6-8 val. vak.
Sėd. 12-3 v. p. p.
Trečiadieniais uždaryta

Ofiso tel. PR 8-3250
Namy — rez. PR 8-9081
DR. JANINA JAKSEVIČIUS
JOKSA
GYDYTOJA IR CHIRURG
VAIKŲ LIGOS
3658 West 63rd Street
Pirm., antr., ketvirt. ir penkt. nuo 11 iki 1 val. ir nuo 4 iki 7 v. v.
Sėd. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PR 6-6022 Res. PR 8-6960
DR. E. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 W. 71st Street
Ofiso val: kasdien nuo 6 iki 9 v. v.;
Sėd. nuo 9 iki 12 val. arba susi-tarus.

Tel. ofiso FO 4-6000, rez. GA 5-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val: kasdien nuo 1-4 p. p. ir 8 iki 8 val. Trečiadienį ir sėd. uždaryta

Tel. GROvehill 6-1595
DR. ALDONA JUŠKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTE
PRAITAIKO AKINUS
2422 West Marquette Road
Valandos: 9-12 ir 2-5 v. pagal susitarimą. Išklyrus trečiadienius uždaryta

Ofiso ir buto tel. Olympic 9-1281
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
VAL: kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiadienį ir sėd. tik susitarus

Ofiso 585-2525 Res. TE 3-0281
DR. ALG. KAVALIŲNAS
VIDAUS IR KRAUJO LIGOS
5540 So. Pulaski Road
Pirm., antr., ketvirt. ir penkt. nuo 2-4 ir 6-9 v. pagal susitarimą.

Tel. REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvis gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val: Pirmad., antr., ketvirt., ir penktad. nuo 12-4 v. p. p. 6-8 val. vak. Sėd. 12-4 val., trečiadienį uždaryta

Tel. ofiso ir buto Olympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Išklyrus trečiadienius Sėdiadieniais 12 iki 4 popiet

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antr., ketv. ir penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6-8 val. vakare. Trečiadienį nuo 11 val. ryto — 1 v. p. p. Sėd. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofiso tel. HE 7-1168
Res. tel. 239-2919.

DR. MARIJA LINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telefonas HE 606-6345
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso PR 8-7773 Res. PR 6-4732
DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Valandos: pirm., antr., ketv. 5-8 val., penkt., 10-12 val. ir 1-4 val. Trečiadienį ir sėd. uždaryta

Ofiso HE 3-1818 Res. PR 6-9801
DR. J. MEŠKASKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Specialybė — vidaus ligos
(71-oje ir Campbell Ave. kampas)
Val: kasdien 9-12 ir 4-8 v. v.
Sėd. 2 v. v. — 3 v. v. p. p.

Solistai ir jų rolės

Stasys Baras įrodė, kad gali labai trumpu laiku išmokyti naujovišką operinę rolę, ją padai-nuoti ir gerai suvaidinti maka-briško likimo kankinamą grafą. Daiva Mongirdaitė turėjo, be-rodė, tik dvi savaites laiko sa-vo rolei išmokyti. Ir ji dainavo bei vaidino užtikrintai ir laisvai. John Lueck, simpatingo tembro baritonas, savo nemažoje rolėje nustebino visus gražia lietuviš-ka tarsena, geresne, negu Tra-viatoje neseniai girdėto lenko tenoro Vicik'o. Aldona Stempu-žienė buvo ypač ryški raganos Medeinės rolėje. Leonas Barauskas (Nukelta j 7 psl.)

Res. GI 8-0875
DR. JULIA MONSTAVIČIUS
Vidaus ligos
GYDYTOJA IR CHIRURG
10748 S. Michigan, Chicago 28, Ill.
Telef. ofiso: Pullman 5-6764
Namy: Beverly 8-3046
Pirm., antr., ketv. 6-9 v. v.; Sėd. 1-3 v. p. p. Kitom dienom uždaryta.

Tel. ofiso PR 6-7800; Namy 925-7697
DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGOS
5159 South Damen Avenue
Valandos: 1-9 v. p. p.
Išklyrus trečiadienį

Tel. 423-2660
DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 S. Kedzie Ave.
Val: pirmad., antr., ketv. ir penktad. 9 v. r. iki 9 v. v. Trečiadienį ir sėd. 2 v. r. iki 8 v. popiet

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDINES LIGOS
2745 West 69th Street
Priešais šv. Kryžiaus ligoninę
VAL: Pirmad., antr., ketv., penkt. nuo 9 iki 11 v. ryto ir nuo 5-8 v. v. Sėd. nuo 2-4 v. Trečiadieniais ir kitu laiku susitarus telefonu:
Telef. REpublic 7-2290

DR. ANT. RUDOKAS, Opt.
Tikrina akis ir pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave., JA 7-7381
VAL: 1 v. p. p. iki 8 v. v. kasdien, trečiadieniais uždaryta; šeštadieniais nuo 10 v. r. iki 1 v. popiet.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ POŠLES IR PROSTATOS CHIRURGIJA
2454 West 71st St.
Val: antr., antr. nuo 2-5 po pietr. ketvirtad. nuo 6-8 vak.
Ofiso telef. 776-2880
Rez. telef. PR 9-6736

DR. ALDONA ŠIMKUS
AKIŲ LIGŲ IR CHIRURGIJA
PRAITAIKO AKINUS
15542 S. Cicero, Oak Forest, Ill.
Kabineto tel. 687-2020
Namy tel. 839-1071
Vizitai pagal susitarimą.

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rez. tel. GROvehill 6-0817
Valandos: 10-12 ir 2-5 v. v. 6-8 v. vak. 2 v. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. v.; antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Marquette Parko ofisas: 2450 West 71 Street, telefonas 525-8296
Res. tel. WA 5-3099
Valandos: 10-12 ir 2-5 v. v. 6-8 v. vak. Kitas ofisas: 4444 South Ashland Ave., tel. CL 4-2896
Valandos: 2-5 v. popiet kasdien Sekmadieniais ir trečiadieniais abu ofisai uždaryti.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PROspect 8-1223
Ofiso val: Pirm., antr., treči. ir penkt. nuo 9 iki 12 v. ryto ir 6-8 v. v. Sėd. 2-4 v. popiet ir kitu laiku — pagal susitarimą.

Of. tel. HE 4-2123, Namy GI 8-6195
DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Pirminėja ligonius tik susitarus
Val. 2-4 p. p. ir 6-8 v. p. p.
Trečiadieniais ir sėd. uždaryta
Atostogose iki rugp. 1 d.

Telefonas — GROvehill 6-2823
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2524 West 69th Street
Specialybė AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
VALANDOS: 10 iki 4 ir 8 iki 8 v. v. Trečiadieniais 1 iki 4 val.
Pirmad., antr., ir trečiadienį uždaryta

Tel. PROspect 6-9400
DR. ONA VASKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6648 So. Albany Avenue
Val: pirmad., antr., ketv. 6-8 v. v.; penktad. ir sėd. 2-4 popiet. Kitu laiku pagal susitarimą.

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val: 8 iki 4 p. p. ir 7 iki 8 v. v. Trečiadienį ir sėd. pagal sutarimą

JAUNIMO REIKSMĖ IR UŽDAVINIAI TAUTOJE IR IŠEIVIJOJE

(Atkelta iš 1 psl.)

kalbos ir tautos, išlaikė vargdienu žemdirbio šeimą. Tame mažiausiam tautiniam vienete išliko gyva kalba, tikėjimas, papročiai, liko gyva pati Lietuva.

Laisvojoje Lietuvoje šeima tapo pagrindiniu atsistatėnės tautos ramsčiu, jos gyvybės celine. Ir šiandien, vergijoje, tikėjimą sava tauta ir laisvę labiausiai išsaugo šeima. Sunkiai sekasi pavergti užslopinti ar išplėsti žmoniškumo ir tautiškumo idėjas, kol tėvai jas įstengia perduoti savo vaikams. Laisvės nematė ir nepažinę vaikai Lietuvoje apie laisvę sužino iš tėvų. Lietuva ji jiems yra realybė, kurioje gyvena. Čia, išeivijoje, jaunieji gyvena laisvėje. Laisvė jiems yra realybė. Tačiau nepažįsta jie savo šalies. Tą pažinimą jie pirmiausia turi gauti iš tėvų. Vėliau jis gali būti platinamas ir gilinamas mokykloje bei visuomeninėje plotmėje. Ir dar svarbiau, kad jaunieji, sukūrę lietuviškas šeimas, galėtų savo vaikams perduoti savos šalies pažinimą ir tikėjimą savo šalim.

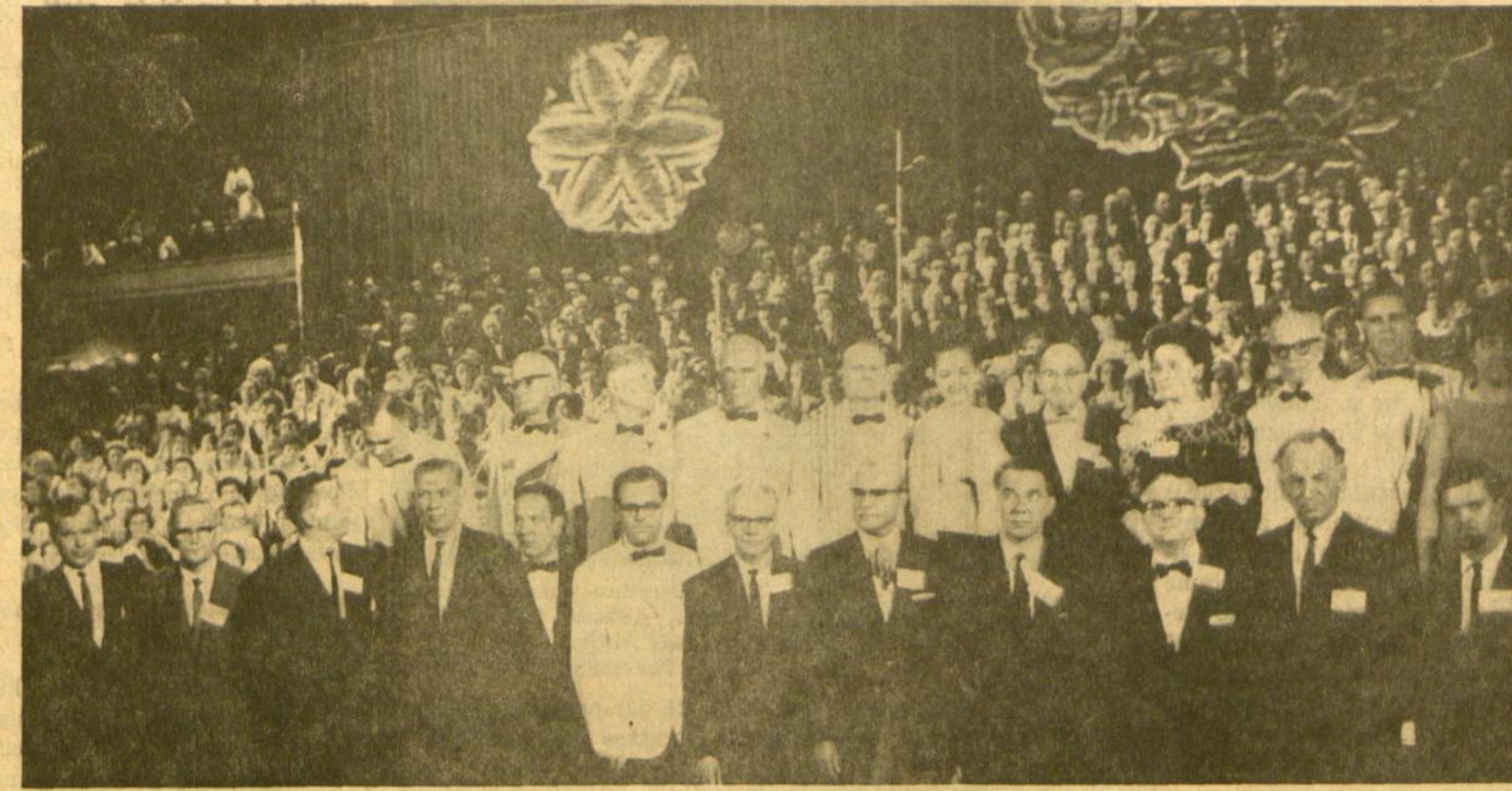
Labai jau akivaizdu, kad ir išeivija išlaikys arba žlugs su lietuviškąja šeima. Tėvų ir vaikų dialogas šiuo metu yra pats svarbiausias ir skaudžiausias išeivijos klausimas. Kiek sėkmingai galės jaunoji ir senesnioji karta susikalbėti mažiausiam tautiniam vienete — šeimėje, — tiek sėkmingai arba nesėkmingai bus išsaugota ar palaidota lietuviškie išeivijoje. Niekas negali gimtojo žodžio meilės giliau ir įskiepyti, ir išsaugoti kaip tėvai. Kiekvienas jūsų tai gali šiandien čia patvirtinti, nes tik retas jūsų rado vien tikrai mokyklose ir knygoje savo tautiniam apsisprendimui jausminį ar protinį pagrindą. Tėvų ir vaikų dialogas yra apkarintas daugelį generacijų, tautų ir amžių. Ir šiandien jaunieji skundžiasi, kad tėvai jų nesupranta, o tėvai skundžiasi, kad vaikai jų suprasti negali ar nenori. Tėvus gąsdina neįprasti papročiai, neįprasti šokiai, neįprasta muzika, o vaikus nuoboduliu žudo prisiminimai apie buvusias dienas, „kai mes jauni buvom, taip nedarėm, nekalbėjom“ trafaretas ir noras iš jų padaryti antras, pataisytas, laidas.

Jaunieji su pagrindu traukiasi nuo atgyvenusių fetišų ir muziejinių reminiscensijų. Su pagrindu bodisi atgyvenusių formų. Tačiau tėvai, o niekas kitas, išsaugojo juos karo sąmyšiuose ir, sunkiai dirbdami, dažnai ne savo darbą fabrikuose, išmokslino. Tėvų ilgesys tad, kad jų vaikai išsaugotų tautinę tapatybę, yra suprantamas. Patėsinamas ir pagrįstas.

Kai į jus, mano jaunieji draugai, kreipiasi tėvai, jie kreipiasi iš meilės. Iš meilės visam tam, kuo jie tiki ir tikėjo, gyvena ir gyvena. Todėl šitam dialoge turi vieni ir kiti išmokyti klausytis, vieni ir kiti turi būti atviri kito tiesai ir kito žodžiui.

*

Gera mokykla yra taip pat dialogas. Tarp tų, kurie teikia ir perduoda žinias, ir tų, kurie žinias gauna ir prima. Vėliau didžioji tautos savom

Trečiosios Jungtinių Amerikos Valstybių ir Kanados Lietuvių dainų šventės dirigentai, solistai, akomponuotojai, šventėje dalyvaujančių choro vadovai ir jungtinis 1200 dainininkų choras Chicagos amfiteatre liepos 3 d. Nuotr. V. Noreikos

mokyklom, nes jose yra auginama krašto ateitis. Lietuva pradedo vargo mokykla savo vaikų švietimą, išaugino laisvės metais universitetus ir dabar, išeivijoje, vėl grįžo prie vargo mokyklų. Iš mūsų pirmųjų vargo mokyklų, iš tų, prie ratelio mokomų vaikų, išėjo mūsų tautinio atgimimo kovotojų karta, vyskupai, profesoriai, valstybės vyrai, kurie po daugelio vergijos metų atstatė Lietuvą. Šitie žmonės grąžino savo tautą į Europos tautų šeimą ir pastūmė ją šimtmečiu pirmyn. Dabar, kai vergijos kamuojamoji tauta švietimas yra lankstomas pagal stipresniojo valią, kai iškraipomos istorinės tiesos, kai melas uždangstomas visos srities, mūsų vargo mokyklos, mūsų šeštadieninės lietuviškos mokyklos, turi išeivijos jaunimui pasakyti tiesą ir išsaugoti žodžio laisvę. Kaip mes tai atliekame, jūs patys galite ir galėsite įsitikinti. Tačiau kokia būtų mūsų šiandieninė lietuviškoji vargo mokykla, ji vienintelė mums duoda tokių žinių, kurių gali duoti laisva šalis. Suprantama, kad programa gali būti tobulesnė, kad gali būti rasti nauji metodai ir geresnės priemonės, o tačiau išeivijos mokytojo pasiaukojimas jums perduoti savos tautos istoriją, kalbą, literatūrą, papročius, tikėjimą yra sau lygių neturintis įvykis. Universitetuose ir aukštosiose mokyklose, kurias lankote, jūs girdite kalbant apie laisvę, taiką, žmogaus teises. Šalia mokslo žinių jums dažnai pateikiama nuomonė apie Alabamą, Kubą, Vietnamą ir kitus kraštus bei teritorijas ir jūs esate kviečiami kovoti už ująmą, paniekiną žmogų. Apie savo šalį tačiau jūs beveik niekad nieko neišgirsite. Lietuva dar daug kam ir daug kur yra nepažįstama šalis. Jūs turite progą apie tą nepažįstamą šalį kalbėti. Atverti akis akliems ir atidaryti burnas nebyliams. Tiesa, mokyklose siekiate pirmojo eilės mokslo. Ir jūsų proseneliai siekė šviesos, keliaudami šimtus mylių, dažnai pėsti, kad galėtų atnešti sau ir kitiems giedresnę rytojų. Kad žemdirbiai ir baudžiauninkai turėtų žmonių, kurie kalba už juos. Laisvojoje Lietuvoje jaunimas, lankęs gimnazijas ir universitetus, buvo savo krašte gimęs ir užaugęs ir norėjo išdidžiai ir entuziastingai kurti naujas vertybes ir gyventi geresnį gyvenimą. Ir čia, išeivijoje, mūsų jaunimas dar gana gausiai veržiasi į aukštusius mokslus, nes tik tokiu būdu gali šiame krašte žmogus pasiekti ne tik materialinio gerbūvio, bet ir pripažinimo. Svarbu tačiau, kad šeštadieninė vargo mokykla girdėti dalykai neišdiltų per pirmuosius universiteto metus. Svarbu, kad baigę mokslus nepradėtume lenktyniauti pinigų kalimo varžybose, pamiršę ir savo žmogišką paskirtį ir savo tautos žmones.

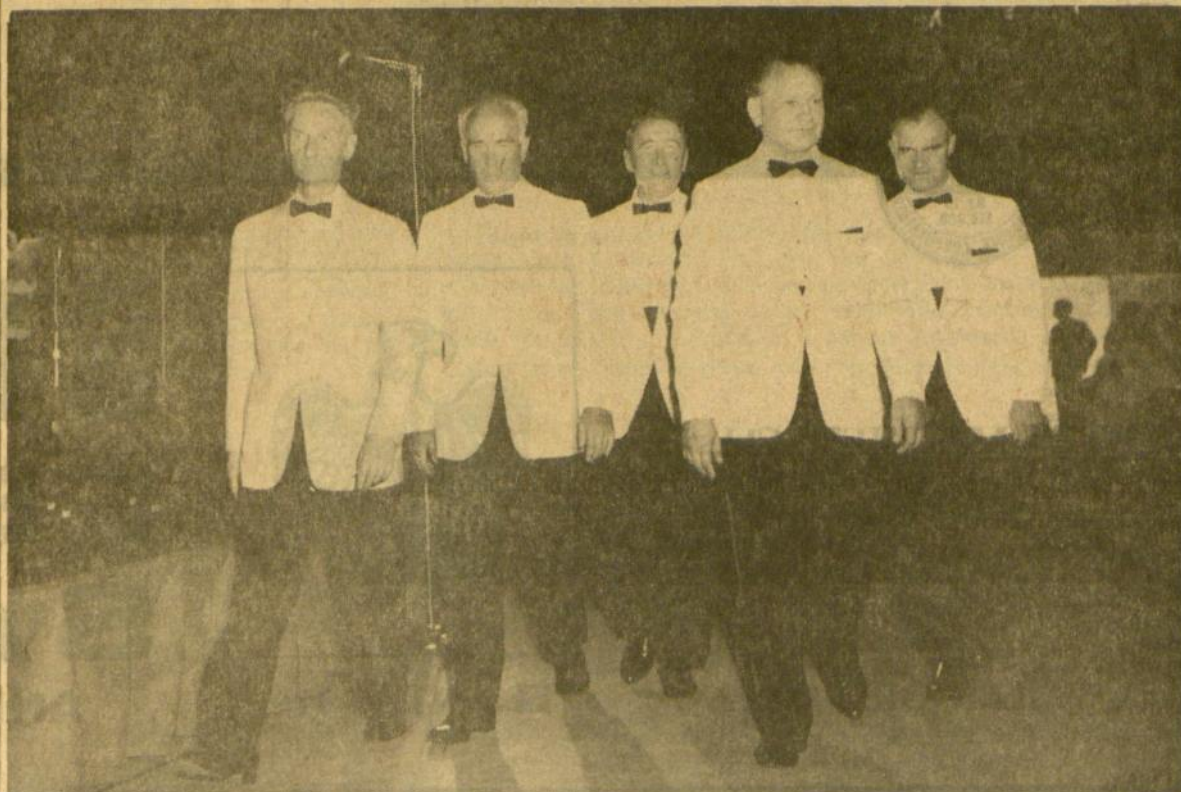
*

Jokia gyvastinga visuomeninė

Jungtinis choras Dainų šventės kveptelėjimo pauzėje.

Nuotrauka V. Noreikos

Trečiosios dainų šventės dirigentai įžengia amfiteatran. Iš kairės į dešinę: Jeronimas Kačinskas, Petras Armonas, Bronius Budriūnas, Alfonsas Mikulskis ir Faustas Strolia. Nuotrauka V. Juknevičiaus

Albinas Baranauskas

ISTORIJA PER

Istorija per krivules seniūno erdviojo išbaltintojį pirkioj; Skaitydavo sau savaitrašį ir mėgaudavosi pažmoniu. O, kaip jos pamėlus nosis gaudydavo naminio dūmus! Bet rodomasis pirštas ties Oskaballais pro Kavaliausko kraikus, saulėleidžiu Graudžiais verksmais nugiedotų sekmadienių, Padarė savo.

Kaimiškas suvalkiečių tylėjimas. Bulvės apie šv. Jurgį, suskaldytos puselėm, Pasmerkto kruopščiam atsigavėlėjimui, Pasmerkto šiltam jovalui ateinančią žiemą, Jums galėtų daug ką pasakyti.

Už seniūno langų tuo metu, kai išneša versiams.

Raudančiame danguje ties dviem aptemusiais stogais.

TYLĖJIMO AIDAS

Tylėjimo aidas paprastam kryžkelės pavėsyje, Naktis kaimiškas vieno šuns balsas.

Naktis ir toj lygumoj, kur kaimas. Jo plačios plastakos virpėdavo iš galingumo, Kai tekdavo atversti kitą puslapį. Petingi vyrai kaitais taip greitai nustoja ryžtumo Ir, paragavę vienumos, skundžiasi apleidimu. Rudeniški karklai atitvėrė nuo pasaulio; Vakaraus bei šventą dieną pas jį sėdindavo Rūpintojėliai.

Šitai iš naujo perveria širdį smilgos.

Naktis.

gates. Jei, sakysim, lietuvių kalba bus pamiršta, ar netapsime tarytumei svetimieji, kovojantys už idealus, kurių patys nebevykdome? Sąmoninga politinė veikla reikalinga sąmoningų žmonių. Jų ugdymas yra pats svarbiausias visų — politinių, visuomeninių, profesinių ir pasaulėžiūrinių — sąjūdžių uždavinys.

Materializmo ir idealizmo susikirtimas naujojo išeivių bendruomenėje darosi taip pat kas kart skaudesnis. Ekonominiai ir socialiniai klausimai yra be galo svarbūs, bet lygiai svarbu statistikų ir konfigūracijų skaitmenyse neprarasti žmogaus. Galų gale, tik pats žmogus formuoja ir aplinką ir kitą žmogų. Idealistai, daugelio apsausti nai vėliais, deja, ir šiandien, ir šioj naujojo pasaulio pragmatiškoj sąrangoj, tebėra pagrindiniai laisvės barikadų gynėjai. Be jų, be tų, kurie ryžtasi kovoti ir mirti už savo tiesą, nėra ir negali būti jokio laimėjimo jokioj kovoje. Tai verta įsisąmoninti visų kartų ir įsitikinimų ekonominių gerbūvio apaštalam, nes pinigais laisvės nupirkti negali. Kai šaukiamesi laisvės, jos neatstos nei auksas, nei gardaus valgio šaukštas.

*

Apie dvasines vertybes girdime taip pat nuolat kalbant, nors labai dažnai jų savoka gerokai miglota. Pasaulėžiūrinio angažavimosi reikalaujama iš jaunimo, nors dažnai toks angažavimasis siejamas kartu su kitaip manančio nepakanta. Tačiau nuoširdžiai susirūpinusiųjų čia ieškoma jaunosios kartos, kuri galėtų išlaikyti lietuviškąją kultūrą. Tautai kultūra yra vienas pačių svarbiausių jos savitumo ir įsiprasminimo veiksnių. Tauta be kultūros tebtų vienon vieton susimetusi grupė žmonių, kuri, laikui bėgant, išsibarstytų, kai nebeliktų jokių bendrų gyvybinių interesų. Todėl, kai kalbėjome apie tautinės gyvasties išsaugojimą, iš tiesų, kalbėjome apie kultūrinės gyvasties puoselėjimą ir brandinimą.

Mūsų kultūros medis tebėra gyvas. Tiesa, jo šaknys nebe maitinamos gimtosios žemės, bet jis tebežydi ir tebešėla vaisių. Mes neturime dairytis toli, bet čia, šį savaitgalį, mes įrodome, kad tebesam gyvi patys ir dar mokame auginti ir brandinti vaisių ir pripildyti arodus. Šio savaitgalio kultūrinės manifestacijos (opera, dainų šventė, simpoziumai) yra mūsų kultūrinės gyvasties įrodymai. Įrodymai, kad mokame ne tik kalbėti, dūsauti, prisiminti, bet ir dirbti. O darbo rankos yra jaunios rankos. Kūrybingi mūsų žmonės tebekuria, ir tai yra mūsų kultūrinio gajumo įrodymas. Aišku, mums reikia daugiau, kur kas daugiau kūrybingų jaunų žmonių, ateinančių į tų vietų, kurie mus paliko, kurie pavargę, kurie pasimetę, kurie sustoję pakelėse. Mums tebereikia dailininkų, muzikų, dainininkų, šokėjų, filosofų, poetų ir beletristų. Iš tiesų, mums labiausiai reikia lietuviško žodžio kūrėjų, kad jie testų mūsų rašytinio žodžio istoriją. Kai puslapiai bus tušti ir kai knygų lentynos bus tuščios, bus tuščias ir mūsų kultūrinis aruodas. Tada ir lietuviškos gyvybės medis bus nulapojęs ir nuogas. Mūsų gėdai ir mūsų liūdesiui. Bet dabar dar mes galime kalbėti, tebegalime svajoti, tikėti rytdiena, rasti visuose kontinentuose naują žmogų ir naują gyvenimą, kuriais galima tikėti. Mes dar turime jėgų kurti su visais ir prisidėti prie kitų tautų kūrybos. Mes dar pajėgiame žengti su dvidešimtojo amžiumi, išsaugodami ir lietuvišką sąmonę ir lietuvišką žodį. Mes turime entuziazmo ir tikime, kad prasminga gyventi pilnutinį gyvenimą ir mažytei išeivių saujai dideliuose svetimųjų vandenynuose.

Mūsų sugrįžimo laivai, apie kuriuos yra kalbėję poetai ir sapnavę jūsų tėvai, bus ne iliuzija, bet tikrovė, jei pajėgsime visi kartu — seni ir jauni — būti ne istorijos paraštėje, bet gyvenimo pačioj srauniausioj srovėj. Jei ieškosime ne užtariamo ir išmaldos, bet patys būsim pajėgūs formuoti savo išeivišką buitį ir rytojaus dieną. Negėda kovoti su sunkumais, ieškant geriausios išeities, gėda tačiau nuleisti rankas ir plaukti pasroviui. Kaip tikrai todėl savo baigiminiais sakiniiais kviečiu jus į kūrybingą ir naują kartų dialogą. Pamirškime praeities geto sienas, neįgyvendinamas iliuzijas, skirstymą į subrendusius ir nesubrendusius. Pamirškime tylos sieną, kurią pasistatėme. Pradėkime kalbėti atvirom burnom ir atvirom širdim. Pasakykime, ką ir kaip galvojame, nes pasakyti žodžiai nebedegina. Kad būtume ir liktume gyvais žmonėmis, turim atrasti bendrą kalbą. Tokia bendra lietuviška kalba gali ir turi suvesti draugę, kaip, štai, šį vakarą, mus iš visų pasaulio kraštų, vienos didelės šeimos vaikus susikaupimui, malđai ir džiaugsmui ir, svarbiausia, tikėjimui, kad visos negerovės, visi sunkumai, visos širdgėla, visi rusiavimai ir pati priespūda galų gale kris kaip nakties užuanga, kai mūsų visų širdys jaus ir plaks tuo pačiu jausmu. Kad kris naktis ir ateis rytmetis mums ir mūsų nukankintai žemei, nes mes visi, visi, visi tikime ir gyvename LIETUVA.

LITERATŪROS VAKARAS DAINAVOJ

VL. SELENIS

Pasaulio lietuvių jaunimo stovyklos literatūros vakaras buvo suruoštas birželio 26 d. Dainavoje. Programą atliko Vitalija Bogutaitė, Aloyzas Baronas, Birutė Pūkelevičiūtė, Kazys Bradūnas, Antanas Vaičiulaitis ir Jonas Aistis. Literatūros bičiulių ir svečių tarpe be jaunimo, buvo matyti ir senesniosios kartos žmonių. Šį literatūrinį vakarą ruošė studentai ateitininkai, gi jo programą pravedė Elena Bradūnaitė ir Aldona Zailskaitė.

K. Bradūnas apie nesenstančią lietuvių literatūrą

Vakaro programa buvo pradėta K. Bradūno apžvalga, apie, kaip jis pats išsireiškė, "literatūros amžinąją jaunystę".

Kai jis buvęs pakviestas į šį literatūros vakarą, jam buvo kilę abejonių, ką jis galėtų pasakyti ir paskaityti jauniems klausytojams. Bet abejones išsklaidė kitas, lyg ir šalia girdimas, balsas.

"Tik jaučiau, kad tai nebuvo mano vienmečio Aloyzo Barono, nebuvo ir vyresnių Jono Aisčio ir Antano Vaičiulaičio, nebuvo tas balsas ir kur kas jaunesnių Birutės Pūkelevičiūtės ir Vitalijos Bogutaitės. Man atrodė, kad čia kalbėjo pati literatūra". K. Bradūnui atrodė, kad tas balsas mus visus ir atvedė į šį literatūros vakarą.

Patį literatūrą esanti amžinai jauna. Argi kada pasens Donelaitis ir Maironis? Ar galima seneliais įsivaizduoti Vaižgantą ar Sruogą? Viso to, kas parašyta ir gerai parašyta, metai susendinti negali.

Prelegentas čia sumini ir W. Whitmaną ir jo jaunatviška jėga banguojančius eilėraščius, kur jaunas, žengiantis žmogus iškaltas ne Michelangelo marmure, bet Whitmano žodžiuose.

K. Bradūnas vaizdžiai apibūdina mūsų paklydimus laiko matavimuose. Kai jis pats buvęs tik septyniolikmetis, Aistis rašė: "...širdis dar šaukia tempo, finiš, o man jau dvidešimt aštuoni". Tada jis pagalvojęs, koks jau Aistis senas. Bet kada nuo anų laikų praėjo trisdešimt metų ir Aistis parašė: "Laisva ugninga nežabota, kliūčių jaunystė nežinai, i ateities žavėjus plotus, tu vis veržiesi amžinai", tada K. Bradūnas nustebęs, kad Aistis vis dar toks jaunas.

Kitas pavyzdys — Aloyzas Baronas. Kai amerikiečių leidykla išleido jo romano vertimą ir pakartotinai rekomendavo geriausių mėnesio knygų sąrašą, mes tada lyg ir naujai praręgėjome.

Dabartinį mūsų literatūros prieauglį K. Bradūnas mato mažesni, negu dailės ar muzikos. Nes literatūroje reikia dirbti su instrumentu, kuriuo nenupirksi kaip pianiną arba drobę su dažais ir teptuku. Literatūros instrumentas yra kalba, kurią puikiai išmokyti reikia didelių pastangų.

Tačiau Donelaitis neturėjo ir tokių sąlygų ir aplinkos, kurią dabar turi mūsų jaunimas. Chicagoje kartais skęstame kultūrinį įvykių tvane, gi Donelaitis gyveno vokiškos šviesuomenės ir kultūros aplinkoje, kur kultūrinės lietuviškos aplinkos vitais nebuvo. Paminėjęs daugiau geresnių sąlygų mūsų literatūrai ir, jeigu literatūra, anot Antano Miškinio, "turėtų mirti pačioj jaunystėj ir pačiame pava-

Poetė Vitalija Bogutaitė skaito savo kūrybą literatūros vakare Dainavoje. Nuotr. Roberto Selenio

Laiku pastebėtas ir kritikų įvertintas jaunas kūrėjas yra taipgi puiki amžinosios literatūros jaunystės garantija. Čia jis sumini šiame vakare esančią Vitaliją Bogutaitę, per anksti mus apleidusį Algimantą Mackių ir ką tik Lietuvių rašytojų

draugijos premija atžymėtą Kazį Almeną.

Toliau K. Bradūnas bando atsakyti į klausimą: "Ar lietuvių literatūroje vis pakankamai yra tos amžinos jaunystės?"

Nuo Donelaitis mūsų literatūra yra jauni, kūrybinga, pastebima pasaulinės literatūros puokštėje. Svatimonoje aplinkoje begyvendami, mes savosios literatūros vertę lyg pamirštame ir net linkę ją menkinti. Ne vienu atveju mums akis atidarė svetimi. Čia jis pamini, kaip, susipažinę su mūsų liaudies dainomis, buvo lyg apkerėti amerikiečių rašytojai.

Kitas pavyzdys — Aloyzas Baronas. Kai amerikiečių leidykla išleido jo romano vertimą ir pakartotinai rekomendavo geriausių mėnesio knygų sąrašą, mes tada lyg ir naujai praręgėjome.

Dabartinį mūsų literatūros prieauglį K. Bradūnas mato mažesni, negu dailės ar muzikos. Nes literatūroje reikia dirbti su instrumentu, kuriuo nenupirksi kaip pianiną arba drobę su dažais ir teptuku. Literatūros instrumentas yra kalba, kurią puikiai išmokyti reikia didelių pastangų.

Tačiau Donelaitis neturėjo ir tokių sąlygų ir aplinkos, kurią dabar turi mūsų jaunimas. Chicagoje kartais skęstame kultūrinį įvykių tvane, gi Donelaitis gyveno vokiškos šviesuomenės ir kultūros aplinkoje, kur kultūrinės lietuviškos aplinkos vitais nebuvo. Paminėjęs daugiau geresnių sąlygų mūsų literatūrai ir, jeigu literatūra, anot Antano Miškinio, "turėtų mirti pačioj jaunystėj ir pačiame pava-

Mūsų rašytojai Dainavoje birželio 26 d. literatūros vakaro pertraukos metu, iš kairės į dešinę: Kazys Bradūnas, Antanas Vaičiulaitis, Birutė Pūkelevičiūtė, Aloyzas Baronas ir Jonas Aistis.

Nuotrauka Roberto Selenio

sary", tai būtų ne sąlygos kaltos, bet mes patys ir lietuviškoji visuomenė, pabrėžtinai ir jaunimas, kai lietuviškos knygos įsigijimas yra gana retas reiškinys.

Tačiau — baigia K. Bradūnas — yra ir šviesių reiškinių: amžina mūsų literatūros jaunystė. Prie tų šviesių reiškinių jis priskiria ir šį ateitininkų studentų literatūros vakarą.

Vitalija Bogutaitė apie neteisybę magnolių krašte

Patį jauniausia vakaro dalyvę Vitaliją Bogutaitę skaitė savo eilėraščių "Tiems, kurie žuvo". Šiame eilėraštyje poetė skundžiasi magnolių krašte nukriaustųjų vardu.

Tas kraštas kvepia ir gėlėmis ir krauju; plantacijų prakaitu ir brolių šauksmu. Poetė mato, kaip upė negali pakelti skausmo ir gražina atgal metalo reteziais nukankintą brolių. Eilėrašties baigiamas juodaodės motinos žodžiais: "ir kai skambės liūdna daina prie upės, kai banga neš į mus raudoną kraują putą, žinosim, kad vienas žuvo, kad žuvo vienas ir visi".

nueina į traukinių stotį jos trumpą "Raudą", apytamsėje laukti.

"Gali suprasti, kaip galima jaustis, — skundėsi bičiulis Balys, — kai sūnus, kuris yra tavo gyvenimas, kasdien laukia to, ko tu labiausiai nekenti".

Ir kai autorius traukinių grįžta iš priemiesčio, jis mato dvi, į tolį lenkiančias, bėgių lygiagretes, ir atrodo, kad jos tolimoje susitinka, bet tai tik tolio ir greičio apgavystė!

Todėl Aloyzas Baronas ir baigia, kad bėgių lygiagrečių buvo labai artimos, bet nesusisiekiančios, tartum meilės ir neapykantos linijos, kuriomis bėga gyvenimas.

Sesers, sužadėtinės ir motinos rauda

Birutė Pūkelevičiūtė savo kūrybą perteikė be jokio užrašo, be jokio raštelio. Liūdnai muzikai skambant, ji deklamuoja ne-

Si sesers rauda ir vėliau sužadėtinės ir motinos raudos baigiamos: "Kokiais žiedais dabar tu sužydėsi, kokiais lapeliais su-
lažosi?"

(Nukeita į 5 psl.)

CIRCUIT T.V. & RADIO (LIETUVIAI)
Sav. DAN LIUTIKAS
NAUJU PARDAVIMAS • VARTOJAMU TAISYMAS •
GREITAS patarnavimas • GARANTIJĄ • KREDITAS
2412 WEST 71st St., CHICAGO, ILL. 60629, TEL. — 471-2446

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER, INC.
MARQUETTE PK., 6211 S. Western Pros. 8-5875
Vedėjas J. LIEPONIS

Pirmadien, ir ketvirtadien, nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais uždaryta liepos ir rugpjūčio mėn.

LEISTA IR PRIŽIŪRIMA
FEDERALINĖS
VALDŽIOS

DARBO VALANDOS:

Pirmadieniais 9 iki 8 val. vak.
Antradieniais 9 iki 4 val.
Trečiadieniais uždaryta
Ketvirtadieniais 9 iki 8 val. vak.
Penktadieniais 9 iki 4 val.
Šeštadieniais 9 iki 12 val.

TEL. VI 7-1141

JUSTIN MACKIEWICH, Jr.

Prezidentas

**STANDARD
FEDERAL
SAVINGS**
AND LOAN ASSOCIATION

Čikagos srities stipriausia
SKELBIA VIENĄ IŠ
Čikagos apylinkėjų aukščiausių
dividendų

LAISVAS PINIGŲ PERKĖLIMAS

Mes perkelsime jūsų pinigus iš bet kurio pasaulio kampo į saugią ir pelningą Standard Federal sąskaitą.

Užtenka jums tik pristatyti jūsų seną indėlio knygutę ir mes atliksime jūsų pinigų perkėlimą.

Taupykite ir per paštą, pašto išlaidas mums apmokant.

TURTAS VIRŠ \$100,000,000.00

REZERVAI VIRŠ \$9,500,000.00

Namų paskolų specialistai nuo 1909 metų.

4 1/2 %
metinio dividendo

VISOMS taupmenų sąskaitoms

nuo 1966 metų sausio mėnesio 1 dienos.

Mokama 4 kartus per metus.

Visos taupmenos padėtos prieš 15tą dieną pelno dividendą nuo pradžios mėnesio.

4192 ARCHER AVENUE

CHICAGO, ILLINOIS 60632

TEL.: VI 7-1141

LITERATŪROS VAKARAS DAINAVOJE

(Atkelta iš 4 psl.)

Berneli mano, — rauda sužadėtinė, — svajonai tu apie nepaprastus ir negirdėtus žygius, tada tu mėgdavai knygas skaityti, apie karalių Arturą... Ir toliau: "Mokėjai meilės žodį tarti ir mokėjai jį branginti".

Paskutinė buvo motinos rauda: "Dvylika sukilusių pakarta miško kryžkelėje, ankstyvą rytą saulei netekėjus, dvylika juodvarnių sutūpė į apšerkšnėjusį šermukšnį; krinta, krinta karčios medžio uogos tartum kraujo ašaros..."

"O, aš žinau, sūneli, kuri akimirka tau akyse pasivaideno, tai buvo paskutinė vasara, giedrią, žydrią dieną, sekmadienis, kai moterys nešė bažnyčion septynis vainikus pašventinti". Ir čia poetė piešia vasaros ir rugpjūčio grožį.

Eilėraštį poetė baigia: "Tu vėl atgimsi, tu vėl žiedeliais sužydėsi ir vėl lapeliais sulapsysi; tai, kas po žeme trūniuja, praplyš žaliuojančiais pavasariais, įsiliepsnos ateinančių kartų troškimuose. Be pabaigos pradžia nėra. O žemėj viskas atsinaujina".

K. Bradūno sonatos

K. Bradūnas antroje vakaro dalyje paskaitė eilėraščius iš pluošto, pavadinto "Susitikimai su Čiurlioniu".

Pirmame eilėraštyje "Tebūnie" (iš ciklo "Pasaulio sukūrimas") poetas iškelia menininko galią viską perkelti į drobę: "Tu palieti sunarpliotą chaoso audinį ir viską baisiai įskaudini, taramas — Tebūnie!"

Pavasario sonatoje K. Bradūnas kreipėsi į pavasarį: "Kai tu magiška pirštais vedžioji, ištvinsiu upių vagas, kai medelio viršūnė lankstosi rašo laiškus ant melsvo dangaus... ten debesų skridime, pavasari — broli benami, nusinešk ir mane".

Jūros sonatos finale, nugalėjęs jūros pyktį, eilėraštį baigia tokiu siekiamos būties vaizdu: O štai ji kaip lašas kybo virš

mano galvos, ji kaip krintanti ašara krenta, didėdama džiaugs mo siaube, ir užbaigia apeigą šventą amžinybę".

Al. Barono humoristika

Visai skirtingą programą atliko Aloyzas Baronas antroje vakaro dalyje. Humoristiniai eilėraščiai jis sukėlė garsų juoką, galima sakyti, publika tiesiog kvatojo. Tie eilėraščiai labai taikliai palietė mūsų šių dienų liūdnas ir linksmas aktualijas.

Apie mūsų amerikonišumą Al. Baronas skaitė:

Kaip ažuols tvirtas prie Nemunėlio
Lietuvis nieko neatbos,
Bėgsiu tikrai, sparnus pakėlęs,
Nuo savo vardo ir kalbos.

Ir toliau apie mūsų pavardžių amerikonišumą jis sako:

Tautietis mūsų puikiai sukas
Ir žiūrėti visur perdėm,
Ir štai pavirto mūs dypukas
Iš Gaidamavičiaus "Gadem".

Savo eilėraščiais jis "čiuptelį" ir mišrias šeimas. Štai vienas pavyzdys:

Plauna vystykus Matjošius,
Ir žiūrėti net gera,
Šveičia puodus, verda košę,
Vedęs Miss O'Hara.

Kliūva ir mamytės:

Neik su berneliais, dukrele mano,
Mėgo mamytės šitaip dainuoti:
Dabar mamytės nebešmano,
Kaip tą dukrelę nukonkuruoti.

Antano Vaičiūlaičio — novelė apie "žvirbliuką"

Savo novelėje Antanas Vaičiūlaitis klebonu Žaliojon atkėlė Pranciškų Svirnelį, kurio Žaliosios gyventojai iki šiol nebuvo matę. Rašytojas, charakterizuodamas klebono būdą, tarp kitko sako: "Pamokslus šaukė malonius ir tokius jau grau-džius, kad net ir jam pačiam ašara ištryškėdavo".

Iš Naumiesčio klebonas par-sivežė zakristijoną Izidorių Čiaučioną, žinomą zanavykų da-

"Drauge" susitikus. Iš kairės į dešinę: svečias iš Romos — Stasys Lorzaitis, Jr.; iš Los Angeles — poetas Bernardas Brazdžionis ir iš New Yorko — rašytojas Petras Tarulis.

vatkiną, dėvintį tiek žiemą, tiek vasarą kažkokiu istoriniu surdotu.

Klebono būta šveplo. Ir kada tik jis skaito brevijorių, tai girdisi kažkoks čypsėjimas. Girdėdamas tuos čypsėjimus, zakristijonas galvoja, kad bažnyčioje kur nors slapstosi paukščiukas. Taigi ši visa novelė ir sukasi apie kleboną, zakristijoną ir nematomą paukštuką.

Kai zakristijonas apie tą čypsėjimą praneša klebonui, klebonas irgi padeda zakristijonui to "paukščiuko" bažnyčioje ieškoti. Tačiau jie nieko nerado, gi klebonui nustojus skaityti brevijorių, sustodavo ir čypsėjimas. Net ir žiemai atėjus zakristijonas vis girdėdavo paukštuko čypsėjimą.

Taip jie tą paukštuką begaudydami, abu paseno, paliego ir abu vienas po kito atsispyrė su šiuo pasauliu. Sklido gandai, kad ir po to bažnyčioje kažkas čypsi.

"O davatkėlė Rožė, netgi prisiekinėjo, kad ji vieną dieną ten užsibuvus besimelsdama regėjo, kaip nuo višų, nuo vargonų nusiklendė vėlionis klebonas su savo zakristijonu ir kaip abu, kojomis žemės neliesdami, pleveno ir mosikavo po bažnyčią, lyg gaudydami ore kokį nematomą paukštuką" — baigia novelę rašytojas Antanas Vaičiūlaitis.

Jono Aisčio poezija

Vyriausias amžiumi ir vienas žymiausių poetų Jonas Aistis vakare paskaitė eilėraščius iš ciklo "Abejonės" ir "Mano giminė".

"Abejonėse" poetas skundžiasi sunkia poeto dalia:

Nebetroškau garbės,
Neieškojau praeinančio garso,
O tau, mano Dieve, žydrinuos šilnuos

Man atrodo meldžias,
Bet matau — maldavau tik
palengvinti našta.

Tik išgydyt žaizdas ir votis.

Iš ciklo "Mano giminė" eilė-raštyje "Kilmė" poetas ieško savo giminės pradžios:

Mano giminė, kas tu esi?
Iš kur tu atėjus, kada ir kaip
atkeliausi?

Gi apie savo giminės dainą poetas sako:

O mano giminės daina, dainelė,
dainužėlė,
Tu mano paguoda, tu mano
laimė visa.

Ir iš to paties ciklo eilėraštyje "Vandens", jis mano, kad "Taisyslos, kuriomis mano giminės gyvybė tekėjo".

Atlankykite, atitekėkite visi
mano giminės vandens:

Upės, upeliai, upokėniai, akys,
versmės, šaltiniai —
Vardžiai ir bevardžiai vandenų
telkiniai

Ir eilėraštį baigia:

Upės, mielosios mano giminės
upės...
atneškite mano giminės praetį.
*

Literatūros vakaras buvo baigtas visų sutartinai dainuojama poeto Aisčio "Lopšinė". Ji buvo atspausdinta programos paskutiniame puslapyje, gi stovyklaujantis jaunimas jau buvo ją anksčiau išmokęs dainuoti. Ši literatūros vakarą reikia skaityti visapusiškai pasisekusiu. Stovyklaujantis pasaulio lietuvių jaunimas parodė mūsų literatūrai ypatingą dėmesį, nežiūrint tą dieną nežmoniško karščio ir tvankos, sausakimšai užpildęs salę ir apšėiai nupirkęs vakare dalyvavusių rašytojų knygų prie ten pat parengto jų kūrybos stalo. Mūsų poezijos ir prozos klasikų — Jono Aisčio ir Antano Vaičiūlaičio dalyvavimas vakare pavertė jį tikrai išskirtiniu. Ir aplamai tokių pirmųjų šėšių rašytojų sutelkimas mūsųose nėra jau taip dažnas reiškinys. Studentai ateitininkai už šio stovyklinio literatūros vakaro puikų suorganizavimą yra vertai pagirtini.

KRIKŠČIONIŲ VIENYBĖS SĄJŪDIS

Birželio 9—15 d. Romoje vyko bendri krikščionių Vienybės sekretoriato studijų posėdžiai. Tai yra pirmoji sesija po visuotinio Bažnyčios susirinkimo, kurioje dalyvauja visi sekretoria-to nariai ir įvairūs patarėjai — ekspertai iš viso pasaulio tautų. Posėdžiuose svarstomi įvairių

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers

Rankomis išplaustyti paveikslų rėmai. Pritalkinti paveikslams skelbimų rėmai, metalų aplieti rėmai.

2400 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. Virginial 7-7258-59

kraštų vyskupų konferencijų pasisakymai apie krikščionių vienybės — ekumenizmo programą ir veikimo nuostatus, parengtus ketvirtyje Bažnyčios susirinkimo sesijoje.

PERKRAUSTAU

baldus arti ir toli.
ALBINAS BENIULIS,
Chicago, Ill. 60632. Tel. RE 7-7083

SKIP'S Self Service LIQUOR STORE

5515 SO. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202

JULY — LIEPOS 7, 8, 9 D. D.

OTARD IMPORTED COGNAC Fifth \$4.98

STOCK 10 YEARS OLD V.S.O.P. IMPORTED BRANDY Fifth \$3.98

BARON VON KLUEG V.S.O.P. GERMAN BRANDY Fifth \$3.89

GRAIN ALCOHOL 190 Proof U.S.P. Fifth \$4.89

RICCADONNA VERMOUTH IMPORTED Dry or Sweet 30 oz. Bottle \$1.29

COEUR DE FRANCE IMPORTED BLACKBERRY, CHERRY or APRICOT LIQUEUR Fifth \$2.79

SAMOVAR VODKA AVAILABLE in 1/2 Gal. Quarts, Fifths, at Skips Low Price

NICOLET THE ORIGINAL APERITIF IMPORTED WINE 33 1/4 oz. Bottle \$2.98

LUANA IMPORT. COFFEE LIQUEUR Fifth \$4.79

OLD STYLE LAGER BEER Case of 24—12 oz. Cans Case \$3.69

4 1/2%

5%

current dividend on investment bonus
4 1/2% DIVIDENDU MOKAMA PAGAL VISAS TAPYMO SĄSKAITAS.
Už 1 metų investavimo bonus mokama 4 1/2% dividendų kas pusmetį ir dar išmokame po 1/2% už kiekvienus metus, 4 metams praėjus.
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632
Valandos: Pirmadi., Antradi., Penktadi. ir Šeštadi. 9 v. r. iki 4:30 v. p. p.
Trečiadi. uždaryta; Ketvirtadi. 9 v. r. iki 8 v. v.

FRANK'S T.V. & RADIO, Inc.

3240 SO. HALSTED STREET Tel. — CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS,
RADIO STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS,
ORO VESINTUVAI, SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

MARQUETTE PARK — AMERIKOS LIETUVIŲ SOSTINĖJE

CHICAGO SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

6245 SO. WESTERN AVE. CHICAGO, ILL. 60636 TEL. GR 6-7575

CHICAGO SAVINGS AND LOAN BENDROVĖ, viena tarp žymesniųjų krašto finansinių įstaigų, aptarnauja šios apylinkės gyventojus pavyzdinai, saugiai ir pelningai jau virš 41 metus, visada prisilaikydama saugumo ir išmokėdama, palyginamai, aukštą dividendą. Per paskutinius 10 metų Chicago Savings išmokėjo savo taupytojams virš 12 milijonų dolerių dividendų. Šiais metais išmokami dividendai sieks beveik du milijonus dolerių. Mes nesiveržiame tapti pačia didžiausia bendrove, bet stengiamės būti stiprius finansiskai ir teikti pačius geriausius patarnavimus mūsų taupymo ir skolinimo nariams.

Mes bendradarbiaujame su vietinėmis lietuvių organizacijomis, noriai prisidedami darbais ir finansais, kad galėtų pasiekti geresnių gyvenimo sąlygų. Kviečiame visus taupymo ir paskolų reikalais kreiptis į Chicago's Taupymo ir Skolinimo Bendrovę, išaugusią į virš \$55.500.000.00 turto įstaigą.

CHICAGO SAVINGS BENDROVĖ kviečia visus lietuvius, ypatingai tuos, kurie dar nesate aplankę mūsų 55 milijonų dolerių finansinės įstaigos, vienos įdomiausios visoje Chicagoje. Pradedant liepos (Julių) 5 dieną visi atsilankiusieji bus vainikami šaltu lemondadu, skania kava su lietuvišku sūriu ir kitais skanumynais. Nėra reikalo būti mūsų taupymo ir skolinimo nariu, kad galėtumėte pasisvečiuoti pas mus. Atvykusiems bus parodyti visi bendrovės įrenginiai, pagerinimai ir pagražinimai.

ŠTAI NARIAMS TEIKIAMAS MŪSŲ PILNAS PATARNAVIMAS:

1. Insured Family Savings
2. College Bonus Savings
3. Christmas Club Savings
4. Vacation Club Savings
5. Home Mortgage Loans
6. Home Improvement Loans
7. All Types of Insurance
8. Sell and redeem U. S. Bonds
9. Safety Deposit Boxes
10. Free Community Rooms for your organization meetings, (Free Coffee)
11. Cash checks and pay all family bills with our special money

- order checks. No service charge to members
12. U. S. Postal Stamps Machine Service
13. We sell Travelers Checks
14. Save-by-mail Kits
15. Notary Public Service

16. Two large Free Parking Lots
17. Free Theatre tickets two Saturdays monthly for your children and mothers
18. Christmas party with gifts to College Bonus Members

lais Jungtinių Amerikos Valstybių prezidentų paveikslais ir trumpomis jų gyvenimo žiniomis. Pamatysite įvairių rinkinių kabinetą ir daug kitų įrengimų bei patogumų, kuriais per metus metus naudojasi mūsų taupymo ir skolinimo nariai.

Valdyba, direktoriai ir visi tarnautojai Jūsų lauksime.

JOHN PAKEL Sr., Prezidentas

PATOGIOS VALANDOS

MONDAY	12:00 P.M. — 8:00 P.M.
TUESDAY	9:00 A.M. — 4:00 P.M.
WEDNESDAY	Closed All Day
THURSDAY	9:00 A.M. — 8:00 P.M.
FRIDAY	9:00 A.M. — 8:00 P.M.
SATURDAY	9:00 A.M. — 12:30 P.M.

Visas lietuviškas jaunimas, atvažiavęs į Kongresą ir Dainų Šventę, prašomas užėiti į Chicago Savings ir pamatyti pačią moderniškiausią Amerikos taupymo bendrovę. Būsime maloniai sutikti ir priimti.

Kultūrinė Kronika

Apie Mažosios Lietuvos tikrovę

Prieš kelias savaites, kai Maskva paskelbė apdovanojanti Lenino ordinu "Kaliningrado oblastį" (berods, nebadaug liko taip neapdovantų srčių ir "respublikų", vis "už pasėktus liaudies ūkio vystymo laimėjimus"), Antanas Sniečkus, nors tebedamas tik maskvinių valdovų vietininko pareigas Lietuvoje, iš įsismaginimo viešai ištarė bent pusę tiesos apie lietuvių nusistatymą dėl Mažosios Lietuvos padėties.

Tiesos atpasakojimu (1966 / 121), jis, nors ir nelietuviškai kalbėdamas, teisingai skelbė, kad lietuvių tauta neužmiršanti, kaip nežmoniškai buvo suvokieta šia gyvenusios lietuvių gentys, ir kad būtent iš čia buvę nuolat kėsinausi į Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę...

Bet čia Sniečkus ir sustoja. Dėjosi nesuvokiąs, kad lietuviai ne tik apie praeitį žino, bet ir dabartį mato. Kolonijos "gauleiteris" (karaliaučius "sniečkus") Konovalovas tose pačiose išskilmėse gyrėsi, kad dabartiniai kolonistai netgi lietuvių rašytoją Donelaitį gražiai pagerbė! O lietuvių moksleiviai, sumanę aplankyti Donelaičio kapą, nerandą Tolminkiemio, nes tas Mažosios Lietuvos genčių pėdsakas jau nutrintas: naujieji kolonistai Tolminkiemį jau vadina "Cistye Prudy". Ir visus tuos pėdsakus, kurių sunaikinti neišdrįso uoliausiai vokiečiai per 700 metų, naujieji kolonistai nutrynė per kelias dienas. Tad Sniečkui ištarus vieną tiesos pusę apie Mažąją Lietuvą, lietuviai mintyse minėjo ir kitą jos pusę, — kad iš šio krašto, nepaisant vokiečių siautėjimo, kadai sušvito ir Lietuvos atgimimo AUSA, iš ten praskambėjo ir Lietuvos laisvės VARPAS...

Akivaizdus skirtumas tarp praeities ir dabarties nepajęgtų nei Sniečkus, nei maskviniai jo jo viršininkai paslėpti net po ištaisais vežimais Lenino ordinų. E.

● Dėmesio vertas naujų lietuviškų knygų pluoštas. Pačiuose vasaros karščiuose, lyg prasingam atostogų laisvalaikui užpildyti, pasirodė keleta tikrai išskirtinai puikių leidinių. "Romuvos" leidykla puošnia, didelio formato, Prano Lapės iliustruota knyga šį kartą mus dar labiau nustebino negu su ankstesniu Ant. Baranausko "Anykščių šilėliu". Dabar lietuviškai visuomenei padovanota Maironio "Baladės". Tai didelio formato leidinys. Puslapiniai ir antraštiniai kelių spalvų piešiniai, patrauklus aplankas, kietas įrišimas daro knygą tikrai reprezentacinę. Reikia pasakyti, štai, jau ir Maironis išleistas taip, kaip didžiojo poeto vardui ir pritinka. Leidinio kaina \$6.00. Poilsiniam ir nuotaikingam atsikvėpimui peršasi ir nauja Antano Gustaičio linksmų eilėraščių knyga "Ir atskrido juodas varnas". Išleista Santaros-Sviesos. Taipgi skoningai apipavidalintas leidinys. Kaina \$3.00.

Mažiesiems skaitytojams Lietuvos knygos klubas dovanojo Danutės Bindokienės "Baltosios pelytės kėlonę į mėnulį". Nuotykinga ir iliustruota apysaka, perpinta astronautinėm aktualijom, kurios mažajam jaunimėliui turėtų būti gana intriguojančios. Kaina \$1.50.

Plačiai pasauly skaitomą Giovanni Papini knygą "Šventasis Augustinas — gyvenimas ir darbai" išleido "Ateitis". Veikalą lietuvių kalbon išvertė dr. Petras Mačiulis. Tai giliai išjaustas ir išgyventas raštas, tačiau nepaskandintas erudicijos gėlmėse, o lengvai skaitomas, kaip skaitytoją rišė priišeis romanas.

Kaina \$3.00. Visi šie nauji leidiniai gaunami "Drauge".

● Dainininkais ir publika gausios bei įspūdingos Trečiosios JAV ir Kanados Dainų šventės platesnę muzikinę recenziją spausdinsime kitos savaitės kultūriname priede. Ją rašo mūsų dainų švenčių rengimo veteranas prof. J. Žilėvičius.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

● Lietuvių studentų sąjungos METRAŠTIS. 1966 m. Leidėjas Lietuvių studentų sąjungos centro valdyba. Redaktorius Mykolas Drunga. Dailininkas — Viktoras Dirša. Tiražas 1200 egz. Didelio formato, 96 pusl., gausiai iliustruotas leidinys.

● TECHNIKOS ŽODIS, 1966 m. gegužės — birželio mėn., nr. 3. Inžinierių ir architektų dvimėnesinis žurnalas. Metinis prenumerata \$5.00, studentams \$2.00. Adm. adr. — Mečys Krasauskas, 2633 W. Montgomery Ave., Chicago, Ill. 60632. Red. adr. — G. J. Lazauskas, 1701 N. 22nd Ave., Melrose Park, Ill. 60160.

● DAINAVOS ŠALIES JAUNŲ ŽMONIŲ PADAVIMAI. Rotatorium spausdintas Jaunimo vadovų ir Pasaulio lietuvių jaunimo stovyklos Dainavoje laikraštis. Atsiųsta paminėti 6 numeriai — pirmasis birželio 22 d. ir šeštasis birželio 28. Laikraštį apstu ne vien tik stovyklos einamųjų reikalų, bet ir linksmos bei rimtos kūrybos, straipsnių, svarstymų, žurnalistinių pokalbių ir kt.

● ŽIBURELIS, Cicero Aukštesniosios lituanistikos mokyklos laikraštėlis, Cicero, Ill. 1966 birželis, nr. 8. Mokslo metų pabaigos mūsų lituanistikos mokyklų leidinius gražiai papildė ir ciceriškų "Žiburėlis". Leidinėlis daro malonų įspūdį. Ypač ryškios, sumaniai atrinktos nuotraukos ir šiaip iliustracijos. Puslapius užpildo pačių mokinių rašiniai. Redaguoja mokinių kolektyvas, red. globėjas — mokyklos direktorius Česlovas Grinčevičius.

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MGEJAMS

Daug sutaupysite perkdami čia įvairių filmų foto aparatus ir jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis. Kalėdoms. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atdara pirmą ir ketvirtą vakarais iki 9 val.

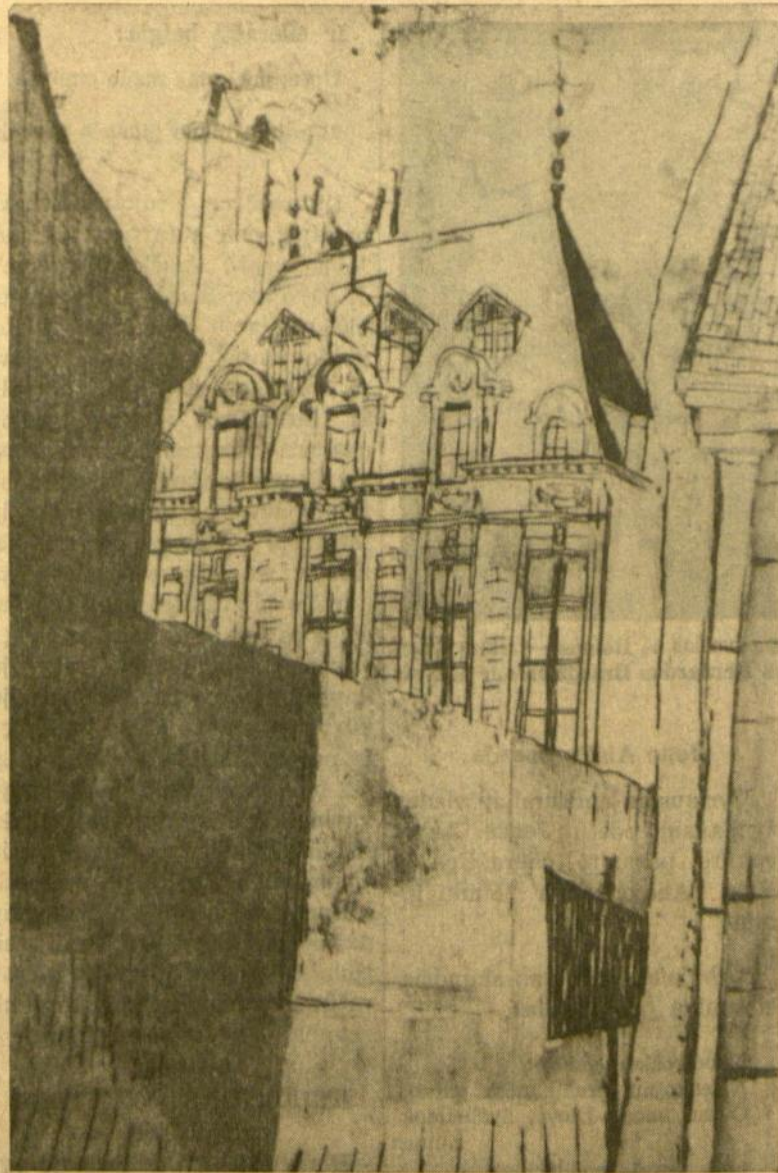
3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629
Tel. PK 6-8998

Pristatome Visokių Rūšių STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMIU MEDŽIAGA

CARR MOODY LUMBER CO.

STASYS LITVINAS, Prez.
3039 So. Halsted St., VI 2-1272
Apmokant ir prekių pristatymą, teikiame nemokamai.
Raštinė atidara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 3 val. p. d.

Žibuntas Mikšys

Paryžiaus vaizdas

FILMŲ ĮVAIRUMAI

STASĖ SEMENIENĖ

Apie skalbėją, aristokratą ir anarchista

"Lady L" yra tikrai stebinančias filmas — stebinantis todėl, kad knygoje jis intriguojančiai įdomus, ekrane — mylių myliomis nukryps į šalį. Ir tikrai yra keista, kad taip atsitiko, žinant Peter Ustinov humoro, kuris parašė tekstą pagal Romain Gary garsų romaną apie žavią skalbėją, malonų aristokratą ir apsuksų vagį. Ir šitoks tekstas dar sykį įrodė, kad stilius joki būdu nėra visos esmės pakaitalas. O Ustinov po šio nepasisekimo galėtų įsitraukti ir šiaip iliustracijos. Puslapius užpildo pačių mokinių rašiniai. Redaguoja mokinių kolektyvas, red. globėjas — mokyklos direktorius Česlovas Grinčevičius.

Sophia Loren, Paul Newman

ir David Niven yra trejetukas pačių gabiųjų aktorių — žvaigždžių šiame M-G-M — Carlo Ponti pastatyme, kurį surežisavo irgi Peter Ustinov.

Kaip jau skambios reklamos skelbė, filmas žadėjo būti įdomus. Tenka pripažinti, kad viliojančiai įdomios 19 šimt. dekoracijos bei kostiumai ir tokios vietovės, kaip Paryžius, Pietų Prancūzija, Šveicarija ir Yorkshire, Anglijoje, yra gražiausiai nufotografuotos, imponuojančios, ypač savo spalvomis. Fonas — turtingas ir elegantiškas Viktorijos laikų prabanga, perkimštas kristalais, brokadais, paauskintais ornamentais, meziniais, auksu, raudonu aksomu ir t. t.

Nėra jokios abejonės dėl So-

phios Loren puikaus talento atvaizduoti ar tai kambarinę, ar kurtizaną, kaimietę ar princesę, kol ji išlaiko itališką atspalvį savo dabar pasaulinio garso ek-rano asmenybėje.

Tačiau atvaizduoti 19 šimt. britų aristokratišką damą su aiškiu britišku ištariu, kaip ji mėgina "Lady L", yra per daug sunku. Sophiai Loren, lygiai kaip kokia nors rolė tipingos amerikietės iš pietų valstybių gliumos.

Pasakojimas vyksta lyg apie George Bernard Shaw jamžintąją Elizą Doolittle, tik šį kartą korskietę. 80 m. gimtadienį švenčianti Anglijos Lady Louise Lendale, visų gyventojų gerbiama, kaip didinga dama ir 8 sūnų — didžiųjų motina, pasakoja biografui visą savo gyvenimą, pradedant nuo 18 m. amžiaus, kai ji buvo paprasta skalbėja Paryžiuje. Jos nuotykiuose įsivelia jaunas anarchistas (Paul Newman), kurį ji įsimyli. Ji supyksta, kai šis nori nužudyti besilankantį karališkos kilmės svečią. Susipažinusi su britų lordu (David Niven), išteka už jo, išvyksta su juo Anglijon ir ten apsigyvena jo prabangioje pilyje. Atvaizduotos scenos, kaip kaukių baliaus, gimtadienio puotos ir vasarnamio, turėjusios sukelti aibes juokų, tačiau tai nebuvo nei koks modernusis "spoof", nei farsas, nei fantazija.

S. Loren — viliojančiai graži pažiūrėti, D. Niven — kaip visad apsuksus (britiškos kilmės, jis vienintelis atitiko puikiai rolei), o blogiausiai parinktas netinkamai rolei — Paul Newman. Net ir suaugusiems yra peiktinų scenų.

DOLERIS UŽ ŽODĮ

Vienas amerikietis parašė laišką į Londoną garsiam anglų rašytojui R. Kiplingui:

— Aš girdėjau, kad jūs padavinėjate savo rankraščius po vieną dolerį už žodį. Su šiuo laišku siunčiu jums vieną dolerį ir prašau atsiųsti vieną rankraštį.

Kiplingas juokais pasiėmė tą dolerį, o amerikiečiui parašė tik vieną žodį "ačiū". Po dvie-

jų savaitių jis vėl gauna nuo jo siųstą dolerį. Su keistojo amerikiečio laišku, kuriame siunčia 45 c., kaip pusę pelno. Atskaičiau 5 c. už — Pardaviau jūsų "ačiū". Pašto ženklą.

Lietuviška valgykla. Gražiausias lietuviškas restoranas, kuriame gaminami lietuviški valgiai.

Atdara nuo 6:00 valandos ryto iki 8:00 valandos vakaro.

"PALANGA" RESTAURANT

6918 So. Western Ave. — GR 6-9758

JADVYGA ir — JUOZAS BARTKUS, Savininkai

FOTOGRAFAVIMAS ŽAVIOMS NUOTAKA

home of MODERN photography

Gowns by Martha

PORTRAITS • CANDIDS

3213 South Morgan St. YA 7-5858

Artesian Restaurant

2432 West 63rd Street (63rd & Artesian)

- Skanūs valgiai
- Geras patarnavimas
- Puiki atmosfera

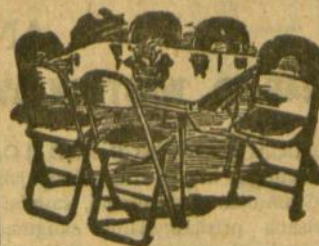

PIETUS
\$1.65 & \$2.25

JOKIO LAUKIMO — GREITAS PATARNAVIMAS. TALPA — 350 SĖDIMŲ VIETŲ.

Rezervacijoms skambinkite — 436-4622.

Atdara sekmad. ir ketvirtad. 6 v. ryto iki 1 v. ryto, penktad. ir šeštadieniais iki 5 valandos ryto.

Mūsų erdviose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų moderniškų baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

LIETUVIŲ ĮSTAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS

2310 W. Roosevelt Road

Tel. SEeley 3-4711

Atdara pirmad. ir ketvir. 9-9 val., antr., treč. ir šeštadieniais nuo 9 iki 6 val., Sekmad. atdara nuo 11 iki 4:30 v. po pietų

PAPUOŠKITE BUTĄ NAUJOMIS UŽUOLAIMOMIS. DAR SUSPĖSIME PAGAMINTI ŠVENČIŲ SEZONUI, TIK PASIRŪPINKITE PAS

STEIN TEXTILE CO.

urminėmis kainomis iš tūkstančių jardų užuolaidoms dekoratyvinių medžiagų, ne iš mažų pavyzdžių, bet iš didelių ritimų: damasko, brokados, "boucle's", "fiberglass".

PIRSKITE NEBRANGIAI IR GAUSIT DOVANĄ.

STEIN TEXTILE bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilnonių, šilko, nylonų, taffetą, aksomo, ANGLISKŲ MERZIAGŲ paltams ir kostiumams sluntimui artimesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą už žemas kainas.

616 W. Roosevelt Rd., Chicago 7, Ill., HA 7-3737

Atdara kasdien ir sekm. 9:15 r. iki 5:30 vak. Pirmad. uždaryta

Nemokama vieta mašinoms už kampo į šiaurę Jefferson St. Chernin's aikštėje

JEI JŪS NORITE SIŪSTI SIUNTINIŲ - DOVANAS Į USSR NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS FIRMOS

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

(LICENSED by Vnešposyltorg)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA

1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, N. Y., IN 7-5522

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi maitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krantuvės, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynės ir kitų daiktų.

Firma - skyriai atidaryti kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro.

Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos rytą iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

BROOKLYN, N. Y.
NEW YORK 3, N. Y.
NEWARK, N. J.
SOUTH RIVER, N. J.
UTICA, N. Y.
FARMINGDALE, N. J.
PHILADELPHIA 23, PA.
ALLENSTOWN, PA.
ROCHESTER 5, N. Y.
LOS ANGELES 4, CAL.
CHICAGO 22, ILL.
BALTIMORE 31, MD.
BUFFALO 12, NEW YORK
DETROIT 12, MICH.
HARTFORD 6, CONN.
JERSEY CITY, N. J.
SYRACUSE 7, N. Y.
CLEVELAND 13, OHIO
HAMTRAMCK, MICH.
SO. BOSTON, MASS.
TRENTON 10, NEW JERSEY
RAHWAY, N. J.

1530 BEDFORD AVE.
78 SECOND AVENUE
314 MARKET STREET
46 WHITEHEAD AVENUE
962 BLEECKER STREET
FREEWOOD ACRES
631 W. GIRARD AVENUE
126 TILGHMAN STREET
558 HUDSON AVENUE
107 SO. VERMONT AVENUE
1241 NO. ASHLAND AVENUE
1900 FLEET STREET
701 FILLMORE AVENUE
11601 JOS CAMPAN AVENUE
643-47 ALBANY AVENUE
303 GROVE STREET
1200 SOUTH AVENUE
1028 KENILWORTH AVENUE
11339 JOS CAMPAN AVENUE
396 W. BROADWAY
1152 DEUTZ AVENUE
717 W. GRAND AVE.

IN 7-6465
OR 4-1540
MI 2-2452
CL 7-6320
RE 2-7476
363-0404
PO 9-4507
HE 5-1654
232-2942
DU 5-0550
HU 6-2813
DI 2-4240
TX 5-0700
TO 8-0288
CH 7-5164
HE 5-6368
GR 5-9746
PR 1-0696
TO 6-3980
AN 8-1120
EX 2-0306
381-5997

NUOMONĖS IR PASTABOS

Atsakymas Stasiui Goštautui

Simtaprocentinio meno kritiko pasigendame jau seniai. Su kiekvienu parodų aprašymu žybteli viltis, kad, gal būt, atsiras žmogus, mylintis vien meną ir norintis jo kritikos srityje reikštis, galintis objektyviai įvertinti išstatytus darbus, paremti savo mintis, atskleidžiamas įgytą platų meno pažinimą ir gyvą jo raidos sekimą. Reikalavimai dideli, bet ir meno kritiko nuomonė privalo būti švari, o autoritetingas žodis gerbtinas ir skelbtas spaudoje. Stasys Goštautas, atsistojęs meno kritiko vieton, savo straipsnyje (Draugas, 1966 m. balandžio 23 d., nr. 95) "Apie parodas, kurias mačiau" parodė, dideliu mūsų nusivylimui, tikėtai savo emocijose ir ne visai rimtą pasiklaidžiojimą mene.

Pasakyti, kad "paveikslu teplioti lengva" arba, kad parodos yra biznis, arba atidarymai parodų yra proga pademonstruoti paskutiniąsias madas yra įžeidimas visų dailininkų ir publikos, lankančios jų parodas.

Todėl ir jo pareiškimas spaudoje reikalauja atsakymo ir palūštenimo paties Goštauto, kaip kritiko, nes niekų plepėjimas yra neatsakingas dailininkų žeminimas ir publikos klaidinimas. Tad pažūrėkime į jo kritiką.

Zibuntas Mikšys joje apibūdintas kaip nerūpestingas ir linksmas poetas. Jo linija mažytė, nervinga, humoristinė. Jo pasaulis gražus, lengvas, rymančias ant liaudies dainų bal-kono ir visa tai apvairkuota kuklumu. Kokioj parodoje buvo Goštautas? Mikšys nėra humoristas ar linksminiojas. Jo linija ne nervinga, bet aiški ir išbaigta. "Leonce und Lena" kos-

tiumų raiziniai rodo meistrišką linijos valdymą, charakterių iš-kėlimą, tiksluose to laiko kos-tiumuose. Daug ir eilėraščių li-no raiziniai yra grynai prieiti ir atlikti, o ne "literatūriniai, iliust-raciniai braižiniai". Jų įvairu-mas ir turtingumas vystosi su kiekviena raide, skiemeniu, žo-džiu. Panašiu būdu atsidengia gėlės, ranka ar Paryžiaus na-mai jo vario nuospaudoje. Šie darbai yra atlikti po ilgo stebė-jimo, pasiruošimo ir jų išnešio-jimo savyje.

Aleksandrai Kašubienei už-trauktas arogantiškumas. Ta-čiau skaitydamas turi šypotis, nes arogantiškumą atsišėšė pats Goštautas. Ši galerija ir žmonės, atsilankę į atidarymą, mirtinai nugąsdino Goštautą. Čia jis pasimetė tarp nepažįsta-mųjų, kuriuos tuoj nužymėjo intelektualais, — lyg iš kitos planetos. Jis pasigedo subyrė-jusių mozaikų, besiliejančių emocijų ir sustingo ledaunėje. O pati kritika liko netikslus ir nutrupėjęs atpasakojimas A. Kašubienės pasisakymų. Kodėl jis čia nepanagrinėjo jos sieki-mų, einančių toliau už discipli-ną, nes discipliną yra tik prie-monė, o ne tikslas šiuose dar-buose. Pasakyti, kad tai yra "Kinetic Art" arba mozaikos ornamentai vienoje spalvoje yra visiškai šių darbų nematymas ir stovėjimas kilometriniame at-stume nuo jų mažiausio supra-timo.

Vytautas Ignas — apkaltintas pasiskolintu primitivizmu ir ko-mercinės parodos rengimu. Ko-dėl ji komercinė? Ignas išstatė naujus ir senesnius darbus, ir juose yra tas pats Ignas su la-bai savitu pasauliu. Ir aš abe-joju, ar Goštautas galėtų nusta-

tyti jų chronologinę eigą. Igno darbai parodai buvo atrinkti ne pagal senumą, bet pagal geru-mą ir vieningumą. Tai kaip tik ir laimėjo didelį pasisekimą. Ig-nas pasirodė įvairus ir gyvas savo pasirinktose temose ir, kas užvis mieliausia, atskleidžias pats save kiekvienu darbu. Ig-no žmogus yra jis pats. Jo pa-saulis, sapnai, svajonės, atsimi-nimai yra Igno paties ir niekie-no kito. Jis nereikalauja plačių erdvių ir beribio horizonto ar herojiškų pozų. Ignas piešia sa-ve ir tuo jis yra mums bran-gus. Prikišti jam pasiskolintą primitivizmą taipgi visiškai jo nesupratimas. Daug kas bandė pasiskolinti primitivizmą, bet primitivizmas yra dovana, o ne padaromas ar pasiskolinamas daiktas.

Romo Wiesulo "Notes" darbų aprašyme Goštautas, emocijų pagautas, neišgirdo dainų, bet spalvos jam sudainavo apie Vie-sulo "emocijas, apšarvotas in-telektualiniu darbštumu". Dide-li žodžiai, bet pilni vandens, nei jie kur teka, nei jie ką sako. Ne-tikiu, kad Wiesulas galėtų iš-traukti nors vieną liniją su to-čia formule prieš akis, kada im-pulsas ir visada gyvas išradin-gumas yra jo vieni pagrindinių bruožų.

Intelektualiniai darbai, inte-lektualinis darbštumas, intelek-tas — Goštautui yra lyg kokie šventi ir užburti žodžiai. Juos parašęs, jis mato pluoštus po-ezijos, iliuzijos, ramumą ir gro-žį..., o Wiesulas tuo metu lieka dramatiškas ir pilnas judesio.

Daugiau kuklumo, mažiau arongantiškumo, daugiau intelek-tualumo ir mažiau primitiviz-mo būtų geros gairės Stasio Goštauto, kaip meno kritiko, veiklai ateityje.

Albinas Elskus

MUZIKINĖ KONGRESO DUOKLĖ

(Atkelta iš 2 psl.)

Kas simpatyngai atliko filoso-fuojančio daktaro — pasakoriaus rolę.

Baigiamosios pastabos

Spaudoje buvo minėta, kad "Lokio" muzikoje buvo įpinta ir lietuviškų motyvų. Galime konstatuoti, kad jei jų buvo (ypač paskutinėje Danylos raudoje), tai jie nepasiliko atmintyje ir neuždėjo operos muzikai nacio-nalinio antspauda.

Dirigentas — autorius veiklą vedė tiksliais mostais. Aukšto lygio Chicagos simf. orkestro nariai grojo rūpestingai ir neat-kištinai.

Viena iš priežasčių, leidusių "negaimą" "Lokio" pastatymo žygi padaryti galimu, yra ta situacija, kad kompozitorius D. Lapinskas šiuo metu gyvena vien tik savo kūrybai. Savo tikslo siekdamas, jis gali dirbti ne tik ištisomis dienomis, bet ir naktimis. Milžiniškas orkestro atskirų instrumentų balsų išra-šymo darbas ir "Lokio" atveju reikalavo keleto naktų darbo, ta-kinant net keliems pagalbinin-kams. Visam šiam žygiui įvyk-

dyti, žinoma, nebūtų užtekę vie-no D. Lapinsko: buvo reikalin-gas visas būrys fanatiškai pasi-ryžusių žmonių. Yra džiugu, kad mūsų jaunosios kartos atstovų tarpe tokių esama.

"Lokio" spektaklis inėšė nau-jų elementų mūsų meniškos veiklos padangėn. Tačiau vargu reikėtų laukti, kad toks vien tik naujoviškas menas įspilietintų mūsų visuomenės tarpe ir nu-stelbtų ankstesnę tradiciją.

Amerikos ir Europos koncer-tiniame bei teatriniam gyveni-me matome, kad ryškūs naujo-viški veikalai yra priimami ga-na plačios klausytojų visuome-nės šalia tvirtai tebegyvuojan-čio tradicinio meno. Siauresne prasme, kaip atrodo, toks reišk-kins galimas ir lietuvių tarpe.

Jaunesniųjų pasiryžėlių gru-pe, susispietusiai aplink kom-pozitorių D. Lapinską, kol mes ji turime mūsų tarpe, palinkėki-me nemažesnio pasiryžimo ir to-limesnių žygių. Tik juos vyk-dant, tenebūna tokio karštingiš-ko skubotumo. Ir sutiksime kliūtys tebūna mažesnės ir te-nebūna jų tiek daug kaip "Lo-kio" atveju.

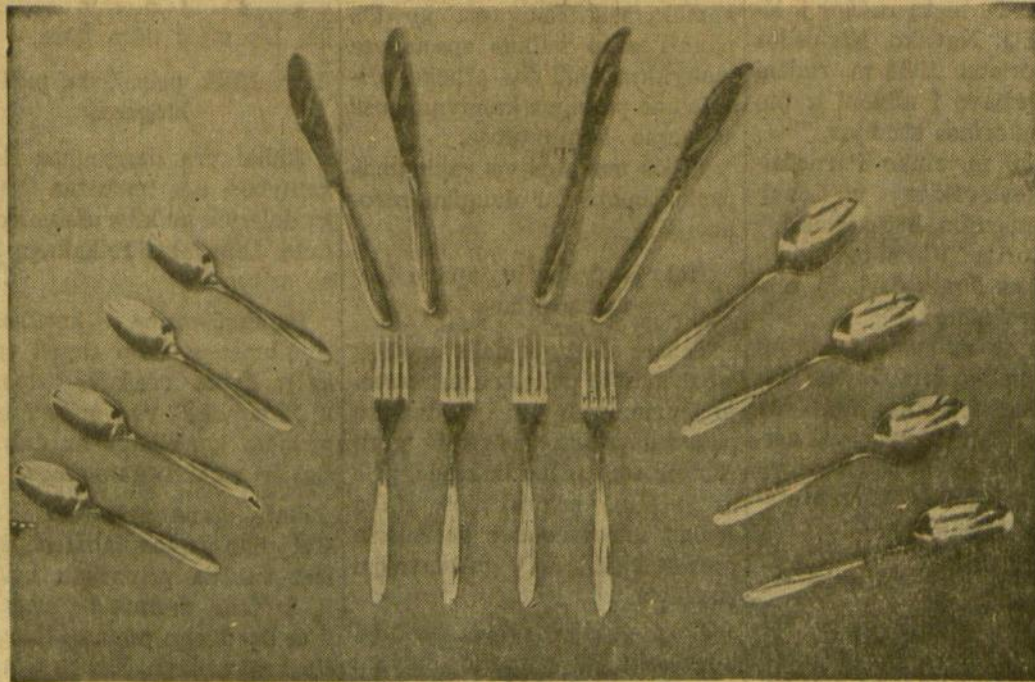
MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME

THREE
AIR-CONDITIONED CHAPELS

Parking Facilities

6945 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-9600

FREE STAINLESS

16 piece set Superior Stainless (TABLE SERVICE FOR FOUR)

Tik atidarykit taupomąją sąskaitą \$500.00 ar daugiau, arba pridėkit tą sumą prie turimos sąskaitos ir šis gražus 16 gabalų ROYAL PALM STAIN-LESS SET garsios International Silver kompanijos, bus Jums nemokama do-vana. Šis puikus komplektas išlaikys savo grožį visą gyvenimą be ypatingo valymo ar priežiūros, be to kiekvienas gabalas yra garantuotas. Pasiūlymas baigiasi liepos 30 d. Tik viena dovana šeimai, prašom nesiųsti pareikalavimų paštu. Atsargos ribotos — atekite šiądien.

A Savings Plan to Fulfill Your Needs . . . St. Anthony Has It!
EARN MORE NOW!

4 1/2% Dividend Checks mailed quar-terly on Investment Savings (de-posits in \$100.00 multiples).

5 1/4% Earnings on Bonus Plan. Current dividends compounded (deposits in \$750.00 multiples). Ask for full particulars.

ST. ANTHONY

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

147 S. 49th Ct.

CICERO - 60650

Ph. 656-6377

Joseph F. Gribauskas,
EXECUTIVE SECRETARY

HOURS:
Mon. 9-5; Tues., Thurs., Fri., 9-5;
Sat. 9-1; Wed. Closed

VALANDOS:
ANTR. ir PENKTAD.
9 v. r. iki 5 v. v.
PIRMAD. ir KETV.
9 v. r. iki 9 v. v.
SESTAD. 9 v. r.
iki 12 val.
Trečiad. uždaryta

40 m.
4 1/2% Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas.

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
2555 W. 47th St. B.B. PIETKIEWICZ, Prez. Tel. LA 3-1083

EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

TRYS MODERNISKOS KOPLYČIOS
4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YArds 7-1741 2
4330-34 South California Avenue
Telef.: LA 3-0440 ir LA 3-9852

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS
2533 West 71st Street Tel. GR 6-2345 - 6
1410 So. 50th Ave., Cicero Tel. TO 3-2108-09
AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINČIA
Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų laidotuvių ir kitų papuošimų
2443 West 63rd STREET
Telef. PR 8-0833 PR 8-0834

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO M. R. NELSON, SAVININKO
SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3911 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste
Telef. — CEdarcrest 3-6335
Vienas blokas nuo kapinių

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1218
2314 W. 23rd PLACE Tel. Virginia 7-6672

PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138 — 1139

VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLympic 2-1003

Remkite tuos, kurie skelbia si dienr. Drauge.

Tik per 10 dienų...

trumpam vasaros sezonui ir už labai papigintą kainą siūlome ypatingai gerus ir praktiškus siuntinius, kurie pristatomi į Lietuvą oro paštu laike 10 dienų.

Šie taip praktiški ir reikalingi siuntiniai suteiks Jūsų artimiesiems malonią staigmeną ir netikėtą paramą, tad nepraleiskite šią retai pasitaikančią progą ir pasinaudokite šiuo mūsų specialiu pasiūlymu.

Mergužėlė (01).

Itališkas labai populiarius lietpaltis, vilnonė kostiumui arba vasariniam paltui medžiaga, 4 jarda gelėtos šilkinės suknelės medžiagos, 1 nailono skarelė, 1 šilkinė labai graži gelėta skarelė, 2 poros geriausių nailono kojinių, 1 nepermatomo nailono bliuskutė.

Kaina \$65.00.

Bernužėlis (02).

Nailoniniai spalvoti arba balti viršutiniai marškiniai, 1 te-relyno kaklaraištis, vilnonė vasariniam kostiumui medžiaga, arba juoda kostiumui medžiaga, 1 specialus labai stiprus Itališkas lietpaltis, viena pora nailono kojinių su 6 mėnesių garantija, 1 be rankovių su kostiumu dėvimas megztukas.

\$65.00.

Jungtinis Mergužėlės ir Bernužėlio siuntinys kainuoja tik **\$120.00.**

Tebesiučiami mūsų anksčiau skelbtieji, didelio pasisekimo turėjusieji siuntiniai: V-3 — 10 1/2 jardo angl. viln. medž. trims kostiumams už 55 dol.; P-3 — 9 j. trims paltams viln. angl. medžiagos už 60 dol.; N-4 — 16 jardu nepermatomo nailono gražiausių raštų 4 suknelėms už 45 dol.; ir M-13 vertingas augšto kaloriteto maisto siuntinis 22 lbs. už 30 dol.

Prie visų išvardintų siuntinių galima pridėti pageidaujamų dovanų iš mūsų katalogų arba Jūsų pačių supirktų prekių. Jūsų pačių siuntinius išskyspedijuojame iš Londono tik už 12 dolerių, plius faktinės Sovietinio maito išlaidos. Tokius siuntinius galite mums siųsti žemiau nurodytu adresu pažymėdami mūsų tranzinio sandėlio ženklą: B. O. 11690/64.

BALTIC STORES LTD.

421, Hackney Road

London, E. 2.,

Great Britain

Seniausia šioje srityje lietuviška firma. Garantuotas ir ga-vėjo parašu patvirtintas pristatymas per 3-4 savaites. Visos siun-tos registruotos ir apdraustos.

Atstovai: L. Venckus, 7030 Talman Ave., Chicago, Ill., tel. 436-0494; Gaiva, 3570 W. Vernor, Detroit, Mich.; ir A. Kusinskis, 124 Park Str., Sudbury, Ont., Canada.

*****

Vilų pirkimo, nuomavimo taip pat ir dėl visų kitų reikalų Ispanijoje, prašome kreiptis į mūsų atstovą ten: Palanga Prop-erties, Ltd., 24 Calle Monasterio de Poblet, Comarruga, Prov. de Tarragona, Espana.

Moterų Gyvenimas

Redaguoja St. Semėnienė, 6507 S. Troy St., Chicago, Ill., 60629
Tel. 925-5983

DR. J. DEVEIKYTĖ-NAVAKIENĖ - STUDENTĖ IR MOKSLININKĖ

MARIJA KASAKAI TYTĖ, Chicago, Ill.

Vasario 26 d. sukako metai, kaip Paryžiuje po ilgos ir sunkios vėžio ligos mirtis išplėšė iš lietuvių tarpo tarptautinio garso istorikę, visuomenininkę, laikraštininkę ir mokytoją, vieną Korp! Filiae Lithuaniae steigėjų, šviesią, neeilinę asmenybę — dr. Jonę Deveikytę - Navakienę (Jonę Deveikę).

Jonė gimė 1907 m. vasario 13 d. Raguvoje, mirė 1965 m. vasario mėn. 26 d. Paryžiuje. Baigus Ukmergės gimnaziją 1924 m. ji įstojo į Kauno universiteto, humanitarinių mokslų fakultetą, istorijos skyrių.

Pažintis su Jone

Susipažinau su Jone Kaune 1925 m. pas egiptologę doc. M. Arcimavičienę, kuri gyveno mūsų bute Mickevičiaus gatvėje.

Doc. Arcimavičienė laikė savo kambarį mumią, atsiųstą jai Kairo universiteto, kada grįžo iš kelionės po Egiptą 1924 m. Egipto princesės mumija stovėjo docentės kambario puikiam sarkofage, idėtam ir stiklinę dėžę. Mumija sukelė daug kalbų Kauno universiteto studentų ir profesorių tarpe. Jonė dažnai matydavau pas docentę su gėlių puokšte, kurią ji padėdavo ant princesės sarkofago.

Jonė buvo inteligentiška, apsisikajusi, entuziastė, romantiškė, jautri, nuoširdi. Ji lengvai pasiduodavo įtakai. Tuomet ji domėjosi okultizmu, teosofija, ją patraukdavo viskas, kas paslaptinga ir nepaprasta.

Jonė studentė ir korporantė

Buvau tada humanitarinio fakulteto studentė ir Korp! Neo - Lithuania korporantė. 1925 m. rudenį įstojo į Neo Lithuania korp. ir Jonė. Tarp mūsų užsimezgė draugiški ryšiai, nors ji buvo tik pradedanti studentė, o aš jau gimnazijos mokytoja. Energinga, drąsi ir veikli ji buvo nenuilstama savo darbuose; nebuvo svarbesnio įvykio universitete, Korp! Neo - Lithuania ar visuomeniniam gyvenime, kur nedalyvautų Jonė. Jos nerami širdis degė, jos jaunystė liepsnojo, kilnių idealų vedama.

Mokslo žinių alkis ją traukė

bendrauti su knygom. Ar žiemą, ar pavasarį gražiausias savo jaunystės dienas ji praleisdavo bibliotekose tarp knygų ir pageltusių dokumentų.

Gražiai nuaugusi, su ilgom, tamsiom kasom aplink galvą ir didelėm giliom akim, ji sudarė įspūdį daug vyresnės moters, ir, nežiūrint jos jaunatviško gyvumo, dažnai jos akyse glūdėjo gilus susimąstymas.

Jei dirbo, tai visa siela atsi-

Dr. J. Deveikytė - Navakienė

davusi mokslui, jei linksminosi, tai visu jaunystės džiaugsmu.

Humanitarų baliuj

Ji nepraleisdavo nei vieno studentiško balaus. Atsimenu, tai buvo humanitarų baliuj, ateitinių salė, Laisvės alėjoje 1926 m. Balaus metu prieina tada prie manęs Jonė su poetu K. Inčūra ir sako, kad prof. Krėvė - Mickevičius prašas atvesti moteriškiausią studentę.

Ji nusivedė mane prie stalo, kur sėdėjo visa humanitarų profesūra ir kur šeimininkavo Jonė. Prof. Krėvė - Mickevičius šypsodamasis padavė man taurę vyno ir, rodydamas į šalia stovintį doc. A. Herbačiauską,

pasakė: „Kai tik aš pasirodau, visi Herbačiausko velniai išbėgioja“. Tai buvo aliuzija į jo pamėgimą pranašauti iš rankų. Jonė juokėsi, kad jai sykį pasakė, jog ji elgiasi, kaip iš vienuolyno pabėgusi vienuolė.

Girdėjome, kaip Herbačiauskas išpranašavo Antosei Dabrilaitėi, filijų pirmininkei, jos tragišką likimą. A. Dabrilaitė 10 metų išbuvo Sibiro tremty, Lietuvoj palikusi vaikus ir vyrą.

Jonė Korp! Filiae Lithuaniae veikloj

Kai 1928 m. neolithuanės atsisakė nuo Korp! Neo - Lithuania ir įsteigė savo naują Korp! Filiae Lithuaniae, į pirmąją filijų valdybą įėjo ir Jonė Vicepirmininkės pareigose milžinišką savo jėgų dalį įdėjo į korporacijos kūrimosi darbą. Ji su kitom korporantėm suredavo korporacijos įstatus, suprojektavo vėliavą, įvedė korporantėms privalomus tautinius rūbus.

Jonė visą gyvenimą liko ištikima korporacijos idealams „Pro Patria“. Savo gyvenimo tikslu ji pasirinko tautos didybę, jos didžią praeitį ir jos garbę.

Ji buvo giliios sielos, tauraus būdo, aukštos erudicijos moteris. Už savo pažūrų teisingumą ji kovodavo atkakliai ir aistringai.

Bet kokia skirtinga ji būdavo namų aplinkoj: jauti, švelni, nuoširdi, vaišinga, gera šeimininkė, ji nusimesdavo mokslininkės togą ir dažnai apsigaubdavo svajingumo skraiste. Jos tėvų namuose Ukmergėj viešpatavo darbo nuotaika, ir visas Jonės gyvenimas buvo persunktas darbo pareiga.

Mokslinės studijos

1932 m. J. Deveikytė, gavusi Vytauto Didžiojo universiteto istorijos ir teisės baigimo diplomus, išvažiavo į Paryžių ir pradėjo gilintis į Lietuvos istorijos šaltinių tyrinėjimus. Tik kitais — 1933 m. Jonė paliko Lietuvą. Tų metų rudenį ji ištekėjo už J. Navako, Klaipėdos gubernatoriaus. 1934 m. rudenį ji vėl išvažiavo į užsienį ir pasinėvė į istorines studijas.

1935—39 m. rinko Parnėčiūje, Čekoslovakijoje ir Lenkijoje dokumentus, liečiančius Lietuvos istoriją. Visos tos studijos rėmėsi su Jonės darbais, rengiantis profesūrai.

Pirmos ir antros okupacijos metais ji paliko Lietuvą ir dirbo pedagoginį darbą. 1941—44 m., gyvendama Kaune, Jonė vertėsi advokatura ir dėstė istoriją ir teisių mokslą Kauno mokytojų seminarijoje.

Mokslininkė — istorikė

Tremties metu, 1948 m. Paryžiuje Jonė gavo teisės istorijos doktoratą ir nudirbo didžiulius mokslinius darbus.

Josios svajonė buvo Lietuvos praeitį, amžių dulkėmis apneštą, su pasididžiavimu iškelti, kad ji suspindėtų visam savo grožy. Tam darbui ji atidavė visas savo jėgas, savo karštą širdį

Regina Jautokaitytė

Ežerų veidai

Moterys Kuboje pasigenda reikalingiausių dalykų

Iš Havanos, Kubos, ateinančiomis žiniomis, moterys Kuboje vaidina svarbų vaidmenį ir neša sunkią našą aštuntus metus einančioje Fidel Castro revoliucijoje.

Tur būt, niekas taip nenužemino moters, kaip komunizmas, „sulygindamas“ ją kartu su vyrais. Daugelis jų dirba petys ir petį kartu su vyrais laukuose bei fabrikuose. Jos lygiai vaikščioja su šautuvu ant pečių, dėvėdamos kariškas uniformas bei sunkius aulinius batus. Joms privalomas vyriškas karinis apmokymas. Dauguma jų turi palikti savo vaikus specialiose mokyklose, kai jos atlieka privalomas pareigas kaimyniniuose saugumo komitetuose.

Ir jos nuolatos vis raginamos pasidaruoti dar daugiau revoliucijai.

Stokoja drabužių, apavo ir kosmetikos

Tačiau didžioji dalis moterų labai karčiai paleistos primestojo komunizmo bei jo atneštų pakeitimų. Jos pasigenda gerų rūbų ir asmeniško liuksuso, prie kurio buvo pripratusios. Kubančiai importuodavo geriausias prekes, ką tik JAV galėdavo jai pasiūlyti.

Nors gražūs rūbai, kojinės, kosmetika ir panašūs dalykai nepažuvo visiškai jų krašte, tačiau jų trūkumas apsunkina ir lankstų protą. Jos darbai kalbėjo: „Štai, žiūrėkite visi — savi ir svetimi, kokią garbingą praeitį turėjo mūsų Lietuva“. Ir visą savo gyvenimą ji kovojo už šią tiesą. O tos tiesos ji ieškojo senose knygos puslapiuose, istorijos pageltuose lapuose ir dokumentuose.

Jos mokslo darbai — tai tikri Sizifo darbai: 13 tomų Lietuvos Statuto, versto į lietuvių ir prancūzų kalbas, iš viso 4,000 puslapių, ir daugybė kitų veikalų. Tiek pagalvojus apie juos, kažkaip pasilenki nuo to sunkumo.

Ir nuostabu, kad tuos darbus ji nuveikė jau būdama tremtyje, kada mes skendom supančio mus gyvenimo pilkume, kada mus laužė svetimų kraštų aplinka.

Dr. J. Deveikytė - Navakienė pasiekė mokslo viršūnių, tik per ankstyva mirtis pakirto josios gyvenimą, ir ji nesuskubo užbaigti savo milžiniškų darbų. Išdidi ir vieniša ji nuėjo tuo kariškuoju, didžiuoju keliu, kuriuo retai kuri moteris eina — mokslo keliu.

na Kubos moterų gyvenimą, kurios nenori visiškai atsisakyti moteriškumo.

Daugumas moterų rūbų pirkimas nėra normuotas kortelėmis. Bet jų kokybė yra labai prasta, o kaina baisiai aukšta. Moterys turi labai mažai iš ko pasirinkti. Senos suknelės bei kostiumėliai yra perdirbami.

Moterys skundžiasi, kad paprasčiausi kasdieniai drabužiai yra visai neprieinami daugumai namų šeimininkių bei dirbančių moterų. Medžiaga daugiausia atgabenta iš komunistinės Kinijos, o kai kuri iš Japonijos bei Ispanijos nėra gera.

Ir valdžia pripažįsta padėties blogumą

Rūbai yra daugiausia Kubos gamybos, nes importas išeikvotų dolerius ar kitą užsienio valiutą, taip labai reikalingą kitoje srityse.

Paprasčiausios kasdieninės smulkmenos, kaip sagos (guzikai), kabės (vašai), „ziperiai“ ir „knopkės“ yra sunormuotos pirkimo kortelėmis ar dažniausiai ir visai negaunamos.

Batai gana prasti, o jų pristatymas rinkon labai netikras. Net valdžia pripažįsta tą faktą ir žada gerinti šią situaciją.

O dėl blogo maisto, daugiausia krakmolinio, Kubos moterys linkusios storėti. Tačiau civilizuotose kraštuose gaunami moteriški baltiniai bei kiti dalykai storumui užmaskuoti kubietėms visai neprieinami, nes jie dinga krašte kartu su išvystąja demokratija. Šitai raudonoji pabaisa, lyg oktopas, eina „lygin-

MAMUTĖ METŲ TOLIMŲJŲ

Kai paukščiai iš pietų klegėdami, lyg pasaka nutrūkus, vėl sugrįžta, man atneša motinos pasūlgimą ant sparnų ir sapną giedrąjį vaikystės.

Išbėgu vėl basa taku per saulės pribertus laukus ir prikrenta į plaukus pavasario žiedų, lyg ežeran rugsėjo naktimis žvaigždžių... Ir grįžta pasaka praėjusių dienų —

Mamutė mano, metų tolimųjų.

Vos pašaukiu aš ją, — atsiveria kapų varteliai, ir skuba iš tenai launa, raštuotą priejuostę skubiai berišdama, tas niekad nepavargstantis šypsnyš, skarelės gaubiamas baltos, kukli ir paprasta anų laikų mama...

Iš jos išskęstų rankų, lyg iš apverstos žaislų dėžės, pasipila vaikystės gyvenimo vaizdai: pilki namai iš grubių rąstų su stogu šiaudiniu, šv. Petro raktai, po langais, žemuočės atokaitoj tarp smilgų, balti eriukai ant tėtuko rankų ir raudonos vėžio žnyplės skaidriam upelio vandeny, o su jais ir mano trylika pavasarių...

Aš nežinau, kodėl tiek saulės ir tiek šviesos sugrįžta į mane, tave tik prisiminus, Mama!

Visuos žieduos juntų tavo akis ir tavo rankų mylintį šiltumą. O kai vėjėlis skrieja žemenim, man rodos, tu žengi virš jo: tokia gera, tokia lengva, žolės neželsdama, Tu mano anų laikų Mama!

Aš nežinau, kodėl — Tu man Velykų rytas ir Prisiškėlusio linksma žinia, Liepsnelė prie altoriaus budri ir vieniša, lyg ostija pašvęstoji balta už mus sudegusi lyg žvakė. Tu, lyg gervių sugrįžtančių būrys, verti dangun pakelti akis, kentėjimus paversdama džiaugsmu — nešies mane ant rankų, apsupus šypsniu atnaidžiu, ir skleidžiasi nuo jo žiedai margų gėlių, mamute mano, anų laikų...

Gyvenimo keistenybės

Eskimų tarpe įsivyravęs protys, kad žmonai niekad neleidžiama kalbėti pirmiau savo vyro.

Pagal Michigano įstatymą, žmonos rūbai yra jos vyro nuosavybė. Ir, jei ji apleidžia savo vyrą, jis gali atimti iš jos visus jos drabužius.

Elizabeth Billington, anglų operos solistė, žinoma dėl savo balso stiprumo, vos nebuvo nulinčiuta Neapoly 1794 m., kai Vezuvijaus ugniakalnis išsiveržė per vienos jos koncertą.

Nailono (nylon), ypač jei toji medžiaga yra baltos ar geltonos spalvos, labai nekenčia uodai ir daugelį sikių vabzdžių ir jie vengia žmonių, jei dėvima tos medžiagos drabužiais.

Senovės Egipte buvo įprasta, kad broliai vedavo savo seseris. Kleopatra net du kartu buvo išteklėjusi už savo brolių.

damas svieta“ ir nešdamas moteriai „lygybę“ su vyrais, lygumė, virstančią pasibaisėtinu joms slogučių.

Kai kuriuose medicinos sluoksniuose cirkuliuoja teorija, kad kilmingi faktoriai, rišami su praplikimu, taipgi suteikia apsaugą prieš plaučių vėžį.

Agurko žievė, kurią beveik visi žmonės nupliauna ir išmeta, yra geriausia dalis. Ji turtinga mineraline druska ir turi mažame kieky pepsino, kuris padeda virškinimui.

Kokias moteris mėgsta vokiečiai

Per paskutinį gyventojų surašinėjimą Vakarų Voiketijoje paaiškėjo, kad vokiečių vyrai vertina taupumą, kaip labiausiai pageidaujamą savo žmonos dorybę. O tik po to seka kiti pageidavimai, kaip: ištikimybė, švarumas bei tvarkingumas, grožis, inteligencija ir, pagaliau, humoras. (Kažin, ar nepageidauja jie dar didelio kraičio?)

Lietuvių moterų klubų federacijos Chicagos klubo narės, veikliai pasidarbusios kitatautių delegacijų priėmimo prie vaisių stalo. Iš k. į d.: Gabon gen. konsulė dr. Maïron Mill Preminger, Ligija Bieliukienė (tik ką nesenai mirusi New Yorke savo veiklos viršūnėje), Marija Krauchunienė, klubo pirmininkė, J. Kerelienė, M. Macevičienė, K. Leonaitienė, A. Gudaitienė, Paulavičienė, S. Gedvilienė, Draugelienė, O. Liorentienė ir E. Vilimaitė.

Nuotr. V. Noreikos

Abi laimėjo — Glenda ir Brenda Rogilio, 17 m. dvynukės, abi laimėjo Louisianos žvaigždės titulą (tai kažkas naujo gražuolių rinkimuose) ir dabar dalyvauja New Yorke Pasaulio žvaigždės konkurse. Tiesėjai turėjo mesti monetą, kad išspręstų, kuri turi eiti pirmąja. Brendi laimėjo, tai ją seka Glenda. Šios gražuolės dainuoja, šoka ir vaidina.